

Spis treści

Spis załączników.....	3
SŁOWNICZEK SKRÓTÓW.....	4
I. PODSTAWA PRAWNA.....	5
II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM.....	6
2.1. Ogólna charakterystyka Gminy Sztutowo.....	6
2.2. Ludność.....	6
2.3. Drogi.....	6
2.4. Działalność gospodarcza.....	7
2.5. Rolnictwo i rybołówstwo.....	7
2.6. Zasoby naturalne.....	8
2.7. Turystyka i dobra kultury.....	9
III. ANALIZA STANU I JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO NATERENIE GMINY SZTUTOWO....	10
3.1. Klimat.....	10
3.2. Geologia.....	10
3.3. Geomorfologia.....	11
3.4. Wody podziemne i powierzchniowe.....	11
3.4.1. Wody podziemne na terenie Gminy Sztutowo.....	11
3.4.2. Wody powierzchniowe.....	12
3.4.2.1. Cieki.....	12
3.4.2.2. Zbiorniki wodne.....	13
3.4.3. Infrastruktura.....	14
3.5. Gleby i powierzchnia ziemi.....	20
3.5.1. Gleby.....	20
3.5.2. Gospodarka odpadami.....	21
3.6. Powietrze atmosferyczne.....	21
3.6.1. Ocena jakości powietrza atmosferycznego w ramach monitoringu środowiska.....	21
3.6.2. Źródła energii.....	22
3.7. Hałas.....	23
3.8. Ochrona przyrody.....	23
3.9. Poważne awarie.....	26
3.10. Identyfikacja problemów w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Sztutowo.....	26
IV. CELE W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SZTUTOWO.....	28
4.1. Polityka ekologiczna państwa	28
4.2. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego.....	30
4.3. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego.....	33
4.4. Wieloletni Program Inwestycyjny na lata 2008-2011.....	33
4.5. Cele w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Sztutowo na lata 2004-2011 z perspektywą na lata 2012-2016.....	33

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA SŁUŻĄCE OSIĄGNIĘCIU ZAŁOŻONYCH CELÓW.....	38
5.1. Budżet Gminy Sztutowo.....	38
5.1.1. Analiza budżetu Gminy Sztutowo w latach 2004 – 2007.....	38
5.2. Wydatki na ochronę środowiska w latach 2004-2007.....	39
5.2.1. Wydatki na ochronę środowiska z budżetu gminy.....	39
5.3. Źródła zewnętrznych środków – możliwości uzyskania dofinansowania.....	40
5.3.1. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007- 2013.....	40
5.3.2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.....	44
5.3.3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.....	46
5.3.4. Szwajcarsko - Polski Program Współpracy.....	47
VI. SYSTEM MONITORINGU I OCENY REALIZACJI CELÓW OKREŚLONYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	50
VII. WNIOSKI Z PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PROGRAMU NA ŚRODOWISKO NATURALNE.....	52
VIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	53
WYKORZYSTANE MATERIAŁY:.....	54

Spis tabel

Tabela 2.1. Zmiany liczby ludności Gminy Sztutowo w latach 2001 – 2007 (stan na 31 grudnia 2007 wg banku danych regionalnych GUS).....	6
Tabela 2.2. Średni dobowy ruch pojazdów na drogach wojewódzkich przebiegających przez obszar Gminy Sztutowo wg pomiarów z 2005 roku (za Zarządem Dróg Wojewódzkich w Gdańsku).....	7
Tabela 2.3. Wykaz i charakterystyka złóż naturalnych, eksploatowanych na terenie Gminy Sztutowo.....	8
Tabela 3.1. Wykaz i charakterystyka ujęć wód podziemnych oraz stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Sztutowo.....	15
Tabela 3.2. Wyniki badań fizyko- chemicznych dla wód z Z.P.W. W Ząbrowie.....	15
Tabela 3.3. Wykaz i charakterystyka oczyszczalni ścieków komunalnych obsługujących Gminę Sztutowo.....	17
Tabela 3.4. Dane techniczne oczyszczalni ścieków w Stegnie.....	18
Tabela 3.5. Jakość gruntów ornych na terenie Gminy Sztutowo - odczyn gleb i potrzeby wapnowania....	21
Tabela 3.6. Jakość gruntów ornych na terenie Gminy Sztutowo – zawartość mikroelementów.....	21
Tabela 5.1. Dochody i wydatki z budżetu Gminy Sztutowo	38
Tabela 5.2. Budżety Gminy Sztutowo w latach 2004-2007.....	39
Tabela 5.3. Struktura wydatków na ochronę środowiska z budżetu Gminy Sztutowo w latach 2004- 2007	39
Tabela 5.4. Struktura Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gminie Sztutowo w latach 2004- 2008.....	40
Tabela 6.1. Wskaźniki realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo.....	50

Spis załączników

Załącznik 1 Powiat Nowodworski

Załącznik 2 Gmina Sztutowo

Załącznik 3 Róża wiatrów

Załącznik 4 Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Załącznik 5 Granice gmin w zlewni rzeki Szarpawy i Nogatu

Załącznik 6 Topografia zlewni rzeki Szarpawy i Nogatu

Załącznik 7 Oczyszczalnie ścieków

Załącznik 8 Zasoby środowiska/ ochrona przyrody

Załącznik 9 Jakość środowiska/ energia odnawialna

SŁOWNICZEK SKRÓTÓW

GUS- Główny Urząd Statystyczny

IUNG- Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa

KPGO- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

KPOŚK- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

MPZON- Mobilny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych

PGO- Plan Gospodarki Odpadami

PIX- koagulant, środek wywołujący krzepnięcie galaretowatego roztworu

PKB- Produkt Krajowy Brutto

PKD- Polska Klasyfikacja Działalności

POŚ- Program Ochrony Środowiska

PZO- Punkt Zbierania Odpadów

PZON- Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych

RSOiuO- Regionalny System Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów

WFOŚiGW- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WPGO- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami

WPI- Wieloletni Plan Inwestycyjny

WSSE- Wojewódzka Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna

ZUOS- Zakład Unieszkodliwiania Odpadów

ZZO- Zakład Zagospodarowania Odpadów

I. PODSTAWA PRAWNA

Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Sztutowo na lata 2004-2011 został przyjęty 28 października 2004 uchwałą Rady Gminy Sztutowo Nr XXI/142/04.

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Sztutowo” została sporządzona w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań niezbędnych do realizacji z zakresu ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 17.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity z 2008 r. Dz. U. Nr 25, poz. 150 ze zm.) organ wykonawczy Gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminny program ochrony środowiska, uchwalany przez radę gminy (art. 18 ust. 1). Programy te sporządzane, podobnie jak polityka ekologiczna państwa co 4 lata, powinny określać cele i priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe (art. 14).

II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM

2.1. Ogólna charakterystyka Gminy Sztutowo

Gmina Sztutowo położona jest w północno- wschodniej części województwa pomorskiego i wchodzi w skład powiatu nowodworskiego (**załącznik 1**). Od północy granicę gminy wyznacza linia brzegowa Morza Bałtyckiego, od wschodu - Zalewu Wiślanego. Gmina Sztutowo graniczy również od wschodu z Gminą Krynica Morska, od zachodu – z Gminą Stegna, a od południa z Gminą Nowy Dwór Gdański. Siedzibą gminy jest Sztutowo. Powierzchnia gminy wynosi 11 154 ha (112 km²), z czego część lądowa obejmuje 6320 ha (ok. 56%). Największy udział mają użytki rolne (35%) z dominującymi gruntami ornymi przy niewielkim udziale łąk i pastwisk oraz sadów; lasy zajmują prawie 17 %, tereny zabudowane – 2%, a nieużytki ok. 2%. Największą część powierzchni gminy zajmują wody – ok. 44%, co wynika z objęcia granicami gminy części Zalewu Wiślanego oraz z gęstej sieci cieków oraz melioracji.

2.2. Ludność

Gmina Sztutowo należy do gmin rolniczo - turystycznych, o rozproszonej sieci osadniczej, składającej się z 9 miejscowości, tworzących 7 sołectw (**załącznik 2**). Obszar gminy zamieszkuje 3574 osoby (stan na 31 grudnia 2007 wg danych z bazy danych regionalnych GUS), z których większość stanowią kobiety (prawie 51%). Liczba ludności gminy w ostatnich 7 latach zmalała (o 80 osób tj. o ponad 2%), co jest skutkiem ujemnego przyrostu naturalnego, utrzymującego się od 2003 roku, oraz migracji. Gęstość zaludnienia wynosi 32 osoby/km² (56 osób/km² przy uwzględnieniu jedynie powierzchni lądowej).

Tabela 2.1. Zmiany liczby ludności Gminy Sztutowo w latach 2001 – 2007 (stan na 31 grudnia 2007 wg banku danych regionalnych GUS)

Gmina ogółem	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
osoba	3 654	3 638	3 623	3 622	3 630	3 591	3 574

2.3. Drogi

Sieć komunikacyjną w granicach Gminy Sztutowo tworzą:

- droga wojewódzka nr 501 Przejazdowo – Gdańsk – Mikoszewo - Krynica Morska - Nowa Karczma na odcinku 13,5 km,
- drogi powiatowe o łącznej długości 35,096 km i
- drogi gminne o łącznej długości 25,871 km (z tego 20,9 km o nawierzchni utwardzonej, w tym 5,0 km o nawierzchni gruntowej).

Drogę wojewódzką nr 501, przebiegającą przez teren Gminy Sztutowo, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku w 2005 roku badał pod względem natężenia ruchu. Pomiar dotyczący drogi

nr 501, obejmujący także część trasy w granicach Gminy Sztutowo, odbywał się na odcinku Stegna – Krynica Morska. Ponieważ odcinek drogi wojewódzkiej nr 501, biegnący przez obszar Gminy Sztutowo, stanowi trasę tranzytową do Krynicy Morskiej, w tabeli dla porównania zamieszczono dane dotyczące pomiaru natężenia ruchu w tej miejscowości.

Tabela 2.2. Średni dobowy ruch pojazdów na drogach wojewódzkich przebiegających przez obszar Gminy Sztutowo wg pomiarów z 2005 roku (za Zarządem Dróg Wojewódzkich w Gdańsku)

Nr drogi	Badany odcinek	Liczba pojazdów ogółem/ udział procentowy	Udział poszczególnych rodzajów pojazdów						
			motocykle	samochody osobowe, mikrobusy	lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	ciężarowe		autobusy	ciągniki rolnicze
						bez przyczepy	z przyczepą		
501	Stegna – Krynica Morska	3181	16	2892	165	22	3	83	0
		100%	0,5	90,9	5,2	0,7	0,1	2,6	0
501	Krynica Morska	1396	6	1184	106	39	35	22	4
		100%	0,4	84,8	7,6	2,8	2,5	1,6	0,3

Jak wynika z tabeli na terenie gminy dominuje transport lekki, reprezentowany przez samochody osobowe (91% ruchu) oraz dostawcze (5%). Ruch pojazdów ciężarowych ma niewielki udział (poniżej 1%), natomiast silniej zaznacza się ruch pojazdów ciężkich w postaci autobusów (ok. 3%), co wynika z intensywnego transportu osób, zarówno w skali lokalnej (dojazdy do pracy i szkół), jak i turystycznego charakteru gminy.

W okresie letnim funkcję transportową na odcinku Nowy Dwór Gd.- Stegna – Mikoszewo - Sztutowo pełni kolejka wąskotorowa, uruchomiona ponownie w 2003 roku po kilkuletniej przerwie (w granicach gminy licząca 2,1 km).

2.4. Działalność gospodarcza

Na 389 podmiotów gospodarczych (wg bazy danych regionalnych GUS zarejestrowane w rejestrze REGON na koniec 2007 roku) 98 % należało do sektora prywatnego, będąc w większości (ponad 85 %) działalnością osób fizycznych, 2,8 % stanowiły spółki, stowarzyszenia i organizacje społeczne 1,8 %, a pozostałe to spółdzielnie (poniżej 1%). W sołectwach Sztutowo i Kąty Rybackie dominuje funkcja turystyczna, natomiast południowa część gminy związana jest z rolnictwem. Struktura zarejestrowanych podmiotów w poszczególnych sekcjach PKD odzwierciedla turystyczno- rolniczy charakter gminy - dominują podmioty zorientowane na obsługę osób przyjezdnych (handel, noclegi – ok.45 %) przy ok. 8 % udziale podmiotów zajmujących się rolnictwem i rybołówstwem.

2.5. Rolnictwo i rybołówstwo

Gmina jest typowym obszarem rolniczym Żuław, a rolnictwo wraz z rybołówstwem obok turystyki

stanowią główne źródła dochodów. Wg danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku na jej terenie działało 274 gospodarstw rolnych. Gospodarstwa do 1 ha użytków rolnych stanowiły ok. 57%, do 5 ha - 15%, do 10 ha – 5%, do 50 ha - 20%, a powyżej 50 ha – ok.3%. Główne uprawy to pszenica ozima i jara, jęczmień jary, buraki, rzepak ozimy. Jeśli chodzi o hodowlę zwierząt, dominuje bydło i trzoda chlewna .

Żuławy cechują się bardzo korzystnymi warunkami do prowadzenia gospodarki rolnej. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg IUNG w Puławach dla Gminy Sztutowo wynosi 88,6 pkt. Dominującymi glebami są mady, których urodzajność w dużym stopniu zależy od uregulowania stosunków wodno- powietrznych oraz właściwej agrotechniki. Przeważają gleby kompleksów pszennych umożliwiające prowadzenie intensywnej produkcji rolnej. Trwałe użytki zielone na żyznych glebach w Gminie Sztutowo stwarzają korzystne warunki do hodowli bydła mlecznego i opasowego.

Dostęp do morza i wód zalewu umożliwił rozwój rybołówstwa. Wielkość połowów ocenia się na ok. 3 tys. ton ryb. Do poławianych gatunków należą: śledzie, węgorze, sandacze, trocie i leszcze. Połowy na morzu prowadzone są łodziowo, natomiast na zalewie - sieciami stawnymi oraz żakami, utwierdzonymi do dna żerdziami. Część obszaru zalewu o szerokości ok. 1300 m objęta jest zakazem stawiania sieci, co służyć ma wędrówkom ryb wzdłuż Zalewu.

2.6. Zasoby naturalne

Teren Gminy Sztutowo nie jest bogaty w kopaliny. Na terenie gminy eksploatowane są następujące złoża naturalne:

Tabela 2.3. Wykaz i charakterystyka złóż naturalnych, eksploatowanych na terenie Gminy Sztutowo

Nazwa - lokalizacja	Kopalina główna	Kopalina towarzysząca	Podtypy
Sztutowo – eksploatacja zaniechana	surowce ilaste ceramiki budowlanej	-	gлина

Źródło: baza systemu MIDAS Państwowego Instytutu Geologicznego.

Bursztyn występuje w osadach czwartorzędowych (holocenu), naniesionych przez lodowiec i rzeki polodowcowe w wyniku abrazji osadów trzeciorzędowych (eocieńsko- oligocieńskich) brzegu klifowego Półwyspu Sambijskiego. Występuje on w dużym rozproszeniu, głównie na odcinku przydeltowym Mierzei Wiślanej. Eksploatacja bursztynu odbywa się także poprzez pozyskanie materiału wyrzucanego na plażę w czasie sztormów. Co roku w Sztutowie odbywają się zawody w poławianiu bursztynu. Problemem natomiast jest proceder nielegalnego wydobywania tego surowca, powodujący niszczenie gleb oraz lasów.

2.7. Turystyka i dobra kultury

Gmina Sztutowo stanowi cenny obszar pod względem rozwoju turystyki, głównie ze względu na korzystne warunki klimatyczne i część mierzejową, zapewniającą dostęp do wód Zalewu Wiślanego i Morza Bałtyckiego, na których możliwe jest uprawianie sportów wodnych i rekreacji. Gmina ma dwa sezonowo zorganizowane kąpieliska nad Zatoką Gdańską – w Sztutowie oraz Kątach Rybackich, cechujące się szerokimi i piaszczystymi plażami. W 2006 roku plaże te otrzymały certyfikat Błękitnej Flagi. Bogactwo gminy stanowią liczne zabytki sprzyjające aktywnemu wypoczynkowi. Liczba zabytków wpisanych do rejestru wynosi 255 obiektów, do których należą całe układy ruralistyczne w miejscowościach: Łaszka, Grochowo, Groszkowo, Kąty Rybackie, Sztutowo - domy mieszkalne, budynki gospodarcze, stodoły i spichlerze, a także budowle hydrotechniczne w Grochowie, most zwodzony na Wiśle Królewieckiej w Sztutowie, trafostacje oraz kościoły parafialne: pw. św. Wojciecha w Sztutowie oraz św. Marka Ewangelisty w Kątach Rybackich, a także obiekty byłego Obozu Koncentracyjnego Stutthof. Na terenie gminy znajdują się ciekawe budowle hydrotechniczne w postaci mostu zwanego w Sztutowie, stacji pomp w Kobylej Kępie i Grochowie. Na terenie Gminy Sztutowo działają dwa muzea: Państwowe Muzeum Stutthof, mieszczące się w byłym Obozie Koncentracyjnym Stutthof, stanowiące ekspozycję obrazującą działalność obozu, oraz Muzeum Zalewu Wiślanego (filia Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku), mające charakter sezonowy i prezentujące historię rybołówstwa na Zalewie Wiślanym, w tym jednostki rybackie, niegdyś po nim pływające. W Kątach Rybackich przy Zalewie znajduje się przystań pasażerska (także jachtowa) oraz port rybacki (zarejestrowanych jest 18 jednostek rybackich), natomiast w Sztutowie – pomost cumowniczy dla jachtów.

Przez teren gminy przebiega pieszy szlak żółty - "Jantarowy" oraz szlaki rowerowe:

- Szlak Bursztynowy - wzdłuż Mierzei, po terenie leśnym - 13,0 km;
- Szlak Nadmorski - łączący kąpieliska w Sztutowie i Kątach Rybackich - 3,5 km;
- Szlak Nadzalewowy - od Skowronek do Przebrna - 3,2 km;
- Mała Nadzalewowa Pętla Żuławska (Kąty Rybackie- Kobyla Kępa – Kąty Rybackie) lub odwrotnie (Sztutowo - Kobyla Kępa – Kąty Rybackie – Sztutowo) - 7,5 km;
- Pętla Żuławska (Sztutowo - Łaszka – Groszkowo - Grochowo Pierwsze - Sztutowska Kępa – Sztutowo - 17,4 km (z alternatywą do Rybiny i dalej przez Chelmek i Marzęcino do Elbląga).

Wg danych z bazy danych regionalnych GUS w Gminie Sztutowo udziela się rocznie ok. 55 900 noclegów przy liczbie korzystających z noclegów turystów sięgającej ok. 9 900 osób. Bazę noclegową stanowią ośrodki wczasowe i kolonijne, domki turystyczne, pola namiotowe, a także kwatery prywatne i gospodarstwa agroturystyczne. W czasie weekendów obserwuje się także ruch turystyki jednodniowej z okolicznych gmin, związanej z pobytem nad morzem. Znajdujące się w Sztutowie Państwowe Muzeum Stutthof w 2006 roku odwiedziło prawie 98 200 osób.

III. ANALIZA STANU I JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO

NATERENIE GMINY SZTUTOWO

3.1. Klimat

Klimat różni się w części północnej i południowej Gminy Sztutowo, co jest efektem położenia i ukształtowania terenu (na północy wały wydmore, na południu gminy równina żuławska z licznymi depresjami i bogatą siecią hydrograficzną, bezpośrednie sąsiedztwo Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego).

Obszar mierzejowy (północ gminy) cechuje się dużą przewiewnością (cisze atmosferyczne stanowią około 10% dni w roku i są najczęściej notowane zimą), wynikającą z przemieszczających się wzdłuż wybrzeża układów cyklonalnych, co stwarza dobre warunki aerosanitarne. Średnia prędkość wiatru wynosi 4,6 m/s, głównie z kierunku zachodniego i południowo- zachodniego, z maksymalnymi wartościami przypadającymi na marzec i listopad z najsilniejszymi wiatrami zachodnimi, północno- zachodnimi i północnymi (w ciągu ok. 25 % dni w roku prędkość wiatru przekracza 8 m/s) (**załącznik 3**). Średnia temperatura stycznia wynosi -2 °C, średnia temperatura lipca +18 °C. Ochładzający wpływ wód Bałtyku i Zalewu Wiślanego jest odczuwalny głównie w miesiącach wiosennych i letnich. Ochłodzenie następuje także pod wpływem napływających mas powietrza polarno- morskiego, przynoszących powietrze wilgotne, powodujące w zimie odwilże, wzrost zachmurzenia i opady śniegu lub deszczu. Przy układach wyżowych napływają masy powietrza polarno- kontynentalnego, przynoszące zimą pogodę mroźną bez opadów, latem natomiast - słoneczną i suchą. Średnia roczna wilgotność powietrza na Mierzei Wiślanej wynosi około 84 %, najwyższe wartości przypadają na miesiące zimowe: listopad, grudzień, najniższe na czerwiec i lipiec. Cechą wyróżniającą tę część obszaru gminy są wysokie wartości nasłonecznienia (wyższe o ponad 50 godzin nad Zatoką Gdańską od Pojezierza Pomorskiego), z maksimami przypadającymi w czerwcu i wynoszącymi ponad 8 godzin.

Obszar Żuław cechuje się większymi amplitudami temperatur w porównaniu z mierzeją (osłabiony jest wpływ mas powietrza znad morza i zalewu). Roczna suma opadów wynosi od 500 do 550 mm. Cechą charakterystyczną Żuław Wiślanych jest duża wilgotność powietrza, co wynika z płytkiego zalegania wód gruntowych i gęstej sieci hydrologicznej, co sprzyja powstawaniu mgieł.

3.2. Geologia

Mierzeja Wiślana jest piaszczystym wałem z wydrami o wysokości przekraczającej 30 m, powstałymi pod wpływem działalności fal i dryfu piasków pochodzących z abrazji brzegów Płw. Sambii.

Żuławy Wiślane stanowią nisko położoną równinę, utworzoną przez akumulację namulów rzecznych w ciągu ostatnich 5 tys. lat. Wiek najstarszych osadów dennych ocenia się na 6- 9 tys. lat.

3.3. Geomorfologia

Gmina Sztutowo stanowi część Żuław Wielkich, położonych w widłach Wisły i Nogatu. Teren gminy został ukształtowany na skutek naniesienia przez prądy morskie i Wisłę piasku i mułu, tworząc obecny kształt Mierzei Wiślanej i Żuław.

Gmina Sztutowo, wg J. Kondrackiego zgodnie z regionalizacją fizyczno- geograficzną Polski, należy do dwóch mezoregionów: Żuławy Wiślane (313.54) oraz Mierzeja Wiślana (313.53), będących częścią makroregionu Pobrzeże Gdańskie (313.5), a dalej podporowincji Pobrzeża Południowobałtyckie (313) i prowincji Niż Środkowoeuropejski (31).

Mierzeja Wiślana (313.53) stanowi piaszczysty wał na południowo- wschodnim brzegu Zatoki Gdańskiej, oddzielający Zalew Wiślany od otwartych wód Zatoki, ciągnący się od Gdańska na wschód do Bałtyjska (Piława) w Federacji Rosyjskiej. Całkowita długość mierzei wynosi 60 km, przy szerokości wahającej się od 600 m do 2 km, przy czym jedynie część Mierzei znajduje się w granicach Polski. Mierzeja nadal się powiększa w wyniku nanoszenia materiału przez rzeki. Żuławy Wiślane (313.54) stanowią rozległą równinę deltową Wisły o trójkątnym kształcie. Tereny położone w widłach Wisły i Nogatu są częścią Żuław Malborskich i nazywane Wielkimi. Obszary depresyjne stanowią ok. 28 % ogólnej powierzchni delty.

Obszar mierzejowy ma zróżnicowaną szerokość (dochodzącą do 2 km) i cechuje się układem pasowym, postępującym równolegle do linii brzegowej morza: poczynając od piaszczystej plaży poprzez pas wydmy przedniej po wydmy przyplażowe (wysokie i niskie), w końcu wypłaszczenie od południowego schyłku. Obszar ten przechodzi w równinne Żuławy, położone na większości powierzchni poniżej poziomu morza (z największą depresją sięgającą 1,8 m p.p.m). Teren przeciętany jest licznymi kanałami i rowami melioracyjnymi, zabezpieczającymi Żuławy przed zatopieniem.

3.4. Wody podziemne i powierzchniowe

3.4.1. Wody podziemne na terenie Gminy Sztutowo

Wody podziemne w granicach Gminy Sztutowo, ze względu na słabą izolację, są zagrożone zanieczyszczeniami powierzchniowymi i ingresją wód morskich, szczególnie dotyczy to wód czwartorzędowych na mierzei, gdzie wody gruntowe występują płytko w utworach wydmych.

Wody podziemne na terenie Gminy Sztutowo najczęściej cechują się niewielkim stopniem zasolenia. Na terenie mierzei wody podziemne pochodzą z jury (wody chlorkowo- sodowe), triasu (wody chlorkowo- sodowe i sodowo- chlorkowo- wapniowe) i czwartorzędu (mających postać zawieszonych soczewek). Zasilanie wód odbywa się poprzez infiltrację oraz poprzez podsiąkanie wód słonych. Wody podziemne na obszarze Żuław pochodzą z kredy (stanowiącej część tzw. gdańskiego kredowego basenu artestyjskiego), triasu i czwartorzędu. Brak w granicach gminy wód tworzących Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (załącznik 4).

W związku z wprowadzeniem w Ramowej Dyrektywie Wodnej pojęcia jednolitych części wód JCWPd, przez które rozumie się określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych, wyznaczono nowe jednostki podziału wód podziemnych, poddawanych badaniom monitoringowym. Przez teren Gminy Sztutowo przebiega granica dwóch jednostek: jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr PL_GB_2400_017 i JCWPd nr PL_GB_2400_016.

Jakość wód podziemnych

Wody podziemne na terenie gminy objęte są badaniami jakości zarówno w ramach monitoringu krajowego jak i regionalnego. Główne zagrożenia wynikają z eksploatacji wód podziemnych i zagrożeń antropogenicznych. Wg badań prowadzonych przez WIOŚ w Gdańsku w ramach krajowego monitoringu czwartorzędowe wody podziemne na terenie gminy zaliczono do klasy Ib czyli do wód o bardzo dobrej jakości, natomiast badane w ramach monitoringu regionalnego - do wód III klasy czyli zadowalającej jakości.

3.4.2. Wody powierzchniowe

(Załączniki 5 i 6)

3.4.2.1. Cieki

Wody powierzchniowe w Gminie Sztutowo stanowią bardzo istotny komponent środowiskowy. Zajmują łącznie 4933 ha, z czego wody płynące 95 ha, a wody powierzchniowe stojące – 3 ha. Głównymi ciekami są rzeka Szarpawa (deltowe odgałęzienie Wisły) wraz ze swoją lewostronną odnogą - Wisłą Królewiecką. Odprowadzają one wody do Zalewu Wiślanego. Obie rzeki zabezpieczone są obwałowaniami przeciwpowodziowymi. Szarpawa (od odejścia Wisły Królewieckiej zwana także Wisłą Elbląską) ma początek w 931,2 km Wisły, od której oddziela ją śluza komorowa Gdańska Głowa. Rzeka o długości 25,4 km ma kręte koryto o słabym nurcie, z gęsto porośniętymi brzegami. Stanowi szlak żeglowny o długości 25,4 km, prowadzący na wody zalewu. Wisła Królewiecka odgałęzia się od Szarpawy w 15,3 km biegu rzeki w m. Rybina. Ma długość 11,5 km i jest wykorzystywana jako miejsce postoju jednostek pływających.

Liczne rowy melioracyjne i kanały stanowią system odprowadzający wody z obszaru Żuław, ochraniając przed zatopieniami, szczególnie w sytuacji cofek słonych wód morskich zalewu do koryt cieków w czasie sztormów. W granicach gminy znajdują się dwa poldery o sztucznie regulowanym obiegu wody: Grochowo (pow. 3421 ha) i Kobyla Kępa (pow. 416 ha). Odwadnianie odbywa się przez Wisłę Królewiecką przy użyciu pompowni.

Zlewnie rzek mają charakter rolniczy, co sprzyja obciążaniu rzek spływami obszarowymi z gruntów rolnych. Rzeka Wisła Królewiecka poprzez rów jest także odbiornikiem oczyszczonych ścieków

z oczyszczalni ścieków w Stegnie.

W 2004 roku rzeka Szkarpawa została objęta badaniami w ramach monitoringu diagnostycznego wód powierzchniowych na całej długości (w 10 punktach), a wody jej zaliczono do klasy III – wód o zadowalającej jakości (przy pominięciu parametrów, których podwyższony poziom był wynikiem wlewu zasolonych wód zalewu). Wody rzeki charakteryzowały się dobrym natlenieniem, niskim poziomem zawiesiny i substancji biogennych.

Wody Wisły Królewieckiej zaliczono do IV klasy (przy pominięciu parametrów, których podwyższony poziom był wynikiem wlewu zasolonych wód zalewu) i charakteryzowały się niskim poziomem zawiesiny i dobrym natlenieniem.

Na jakość rzek na obszarze gminy wpływ mają spływy obszarowe oraz bezpośrednie zrzuty ścieków z zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej. Wg danych Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku zarówno Szkarpawa jak i Wisła Królewiecka nie prowadzi wód umożliwiających bytowanie ryb łososiowatych i karpowatych w warunkach naturalnych na całej swojej długości ze względu na zbyt wysoki poziom azotynów i fosforu ogólnego.

3.4.2.2. Zbiorniki wodne

Głównym zbiornikiem wód powierzchniowych na terenie Gminy Sztutowo jest Zalew Wiślany. Powstał poprzez oddzielenie zatoki morskiej pasem mierzei. Z Morzem Bałtyckim wymiana wód odbywa się poprzez Cieśninę Pilawską (w granicach Obwodu Kaliningradzkiego). Akwen łącznie liczy 838 km², z czego w granicach Polski znajduje się 328 km². Zalew użytkowany jest przez rybaków oraz turystów. Jest także akwenem żeglownym, zapewniającym połączenia wodne do Gdańska, Elbląga oraz Obwodu Kaliningradzkiego. Ze względu na niewielką głębokość zbiornika, konieczne jest prowadzenie prac refulacyjnych na 4 torach wodnych, którymi odbywa się żegluga. Zalew stanowi miejsce bytowania ok. 40 gatunków ryb, co sprzyja prowadzeniu gospodarki rybackiej na zbiorniku.

Na terenie mierzei wody powierzchniowe są słabiej rozwinięte i mają postać małych zbiorników wodnych, obszarów podmokłych w bezodpływowych zagłębieniach.

Północną granicę gminy stanowi linia brzegowa Bałtyku. Morze Bałtyckie jest płytkim morzem śródlądowym, które połączone jest z Morzem Północnym poprzez kilka płytkich cieśnin. Powierzchnia morza wraz z cieśniną Kattegat wynosi ok. 415 tys. km² (bez Kattegatu ok. 385 tys. km²), a objętość – prawie 22 tys. km³ przy średniej głębokości wynoszącej 52,3 m (maks. – 459 m, najbliżej Polski - Głębia Gdańska - mierząca 118 m). Wody Bałtyku cechują się niskim zasoleniem (ok. 7 ‰), przez co zalicza się je do wód słonawych; zasolenie maleje w kierunku wschodnim, co wynika z dopływu ciepłych wód słodkich z rzek, wpadających do morza (co wpływa także na zmienność zasolenia wód w układzie pionowym), oraz niewielkiej wymiany z zimnymi słonymi zbiornikami na zachodzie (bardzo długi okres całkowitej wymiany wody w morzu wynoszący około 42 lat). Poziom wód Bałtyku jest wyższy niż w Oceanie Atlantyckim i Morzu Północnym. Temperatura wody powierzchniowej w zależności od pory

roku waha się od -0,5 do 25 stopni Celsjusza. Wody Bałtyku wskutek położenia zbiornika są bardzo zanieczyszczone, w Polsce szczególnie w wodach Zatoki Gdańskiej. Wpływa to niekorzystnie na żyjące w morzu rośliny i zwierzęta, których zróżnicowanie ze względu na niskie zasolenie jest zdecydowanie niższe w porównaniu np. z Morzem Północnym, umożliwia jednak jednocześnie bytowanie gatunków ryb słodkowodnych.

Od 1993 roku wody zalewu są badane przez Delegaturę w Elblągu WIOŚ w Olsztynie. Wpływ na jakość wód Zalewu mają przede wszystkim zanieczyszczenia z wpływających do niego 12 rzek, spływ zanieczyszczeń obszarowych z terenów rolniczych Żuław oraz zrzuty ścieków z oczyszczalni z obszaru okalającego zalew. Istotne znaczenie mają parametry zbiornika – jego duża powierzchnia oraz niewielka głębokość, co przy dużym falowaniu sprzyja natlenieniu wód i mineralizacji osadów, jednak jednocześnie powoduje podrywanie ich z dna, co skutkuje wysoką zawartością zawiesiny i niską przeźroczystością wody. Występują także zakwity planktonu związane z eutrofizacją zalewu.

Nad morzem położone są plaże kąpieliskowe gminy w miejscowościach: Sztutowo, Skowronki, Kąty Rybackie. Kąpieliska podlegają systematycznym badaniom pod kątem stanu sanitarnego, wykonywanych przez powiatową stację sanitarno-epidemiologiczną w Nowym Dworze Gdańskim. Najnowsze badania, wykonane w 2008 roku- podobnie jak badania z lat poprzednich - dopuszczają kąpieliska znajdujące się na terenie gminy do użytkowania (w Kątach Rybackich z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej) przy zastrzeżeniu unikania kąpieli w trakcie zakwitów sinic, co jest dużym problemem ciepłych i żyznych wód zatoki. W 2006 roku plaże w Sztutowie oraz Kątach Rybackich otrzymały certyfikat Błękitnej Flagi.

W 2007 roku WSSE w Gdańsku prowadziła badania sanitarne w przystaniach rybackich, w tym m. in. porcie w Kątach Rybackich. Nie zgłoszono zastrzeżeń pod względem stanu sanitarno-higienicznego obiektu.

3.4.3. Infrastruktura

Pobór wody

Gmina jest praktycznie w całości zwodociągowana. Administrowaniem wodociągu regionalnego, zaopatrującym w wodę 10 gmin żuławskich i miasto Elbląg, zajmuje się Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o. o. w Nowym Dworze Gdańskim. Sieć zasilana jest z głównego ujęcia Letniki i dodatkowo go wspomagającego ujęcia w Przemysławiu, a także 7 ujęć w Stegnie i dwóch studni głębinowych w Kątach Rybackich o wydajności 50 m³/dobę, warunkowo dopuszczanych do eksploatacji, szczególnie w sezonie turystycznym. Ujęcie w Letnikach czerpie z zasobów GZWP nr 203 Dolina Letniki. Zbiornik ten narażony jest na zanieczyszczenia infiltrujące z terenów mu nadległych.

Tabela 3.1. Wykaz i charakterystyka ujęć wód podziemnych oraz stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Sztutowo

Miejscowość	Zarządzający	Użytkownicy	Liczba studni	Zasoby ujęcia max. [m³/h]
Ząbrowo	Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o w Nowym Dworze Gdańskim	Ludność Żuław Wiślanych i Mierzeji Wiślanej	11* , 1**	Q*= 1138, Q**= 50
Kąty Rybackie	Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o w Nowym Dworze Gdańskim	Ludność Kątów Rybackich i Skowronek, Sztutowa#	2	Q=46

*- dla plejstoceno- holocenojskiego poziomu wodonośnego, **- dla kredowego poziomu wodonośnego, #- przy wzmożonym rozbiórce

Dla ujęcia w Zabrowie wyznaczono strefę ochrony bezpośredniej i pośredniej.

Tereny ochrony bezpośredniej obejmują:

- część terenu przylegającego bezpośrednio do studni głębinowych w promieniu 6- 8 m od obudowy każdej z nich,
- część terenu przylegającego bezpośrednio do stacji pomp i zakładu uzdatniania wody w następujących granicach:
 - południowa o długości 131,5 m, biegnąca w odległości 12 m od zbiornika wody czystej,
 - zachodnia o długości 69,5 m,
 - wschodnia o długości 113,5 m,
 - północna o długości 137 m.

Tereny ochrony pośredniej zewnętrznej obejmują:

- obszar wzdłuż rzeki Nogat na odcinku długości 7,5 km tj. km 29,5+ 400- 37+ 500, wyznaczony z jednej strony naturalną linią (biegnącą wzdłuż prawego brzegu rzeki Nogat), z drugiej zaś strony ograniczony drogami, kanałami i rowami melioracyjnymi, tj. pas o szerokości ok. 1 km.

Dla ujęcia w Kątach Rybackich wyznaczono strefę ochrony bezpośredniej dla:

- studni nr 4 i stacji wodociągowej o wymiarach 20*50 m,
- studni nr 5 o wymiarach 20*20 m.

Głównym źródłem zasilania w wodę gminy jest ujęcie wody w m. Ząbrowo, gm. Stare Pole. Wspomagające pracę Centralnego Wodociągu Żuławskiego ujęcie wody w m. Kąty Rybackie, obecnie jest wyłączone z eksploatacji, ze względu na złą jakość podawanej wody.

Tabela 3.2. Wyniki badań fizyko- chemicznych dla wód z Z.P.W. W Zabrowie

Badanie fizyko-chemiczne/ nazwa oznaczenia	Numer próbki		358	359	360
	Data pobrania próbki/ zakończono dnia		29.05.2008/ 03.06.2008		
	Miejsce pobrania próbki		Zakład Produkcji Wody w Ząbrowie		
	metoda	jednostka	Woda surowa	Wody popłuczne	Woda podawana do sieci
CHZT	Metoda spektrofotometryczna: Merck- 1.14540, 1.14541	Mg/l O ₂	14,0	15,3	10,0
BZT5	PN-EN 1899- 1:2002 (próbki rozcieńczone) PN-EN 1899- 2:2002 (próbki nierozcieńczone)	Mg/l O ₂	4,20	4,81	2,80
Zawiesina	PN-EN 872:2002 Metoda wagowa z zastosowaniem filtracji przez sączki	Mg/l	12,00	13,70	1,7

Badanie fizyko- chemiczne/ nazwa oznaczenia	Numer próbki		358	359	360
	Data pobrania próbki/ zakończono dnia		29.05.2008/ 03.06.2008		
	Miejsce pobrania próbki		Zakład Produkcji Wody w Ząbrowie		
	metoda	jednostka	Woda surowa	Wody popłuczne	Woda podawana do sieci
ogólna	z włókna szklanego				
Żelazo	PN- ISO 6332:2001	Mg/l	4,722	5,40	0,031
Suma chlorków i siarczanów	Chlorki: PN ISO 9297:1994 Siarczany: metoda spektrofotometryczna: Hach Lange- 8051	Mg/l	81,84	84,56	74,18

Dane z Centralnego Wodociągu Żuławskiego

Znaczna część (ok. 16 %) sieci wodociągowej, prowadzącej wodę do odbiorców, jest zbudowana z rur cementowo- azbestowych o łącznej długości 13,723 km (informacja za „Gminnym programem usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sztutowo”, przyjętym uchwałą Rady Gminy Nr XIII/109/08). Pozostałe odcinki zbudowane są z PCV.

W planie rozwoju i modernizacji sieci urządzeń wodociągowych na lata 2009- 2013 Gminy Sztutowo ujęta została wymiana sieci wodociągowej (282 tys. zł) oraz spięcie sieci wodociągowej (90 tys. zł).

Wg danych z bazy danych regionalnych GUS (za rok 2006) na terenie Gminy Sztutowo rozdzielcza sieć wodociągowa liczyła łącznie 85,7 km przy 676 przyłączach prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Łącznie gospodarstwom domowym zamieszkanym przez 3333 osoby dostarczono 95,0 tys. m³ wody (62 % z ogólnej wielkości poboru 152,1 tys. m³). W 2007 roku pobrano 154,9 tys. m³, z tego gospodarstwom domowym dostarczono 65,5 tys. m³, a gospodarstwom rolnym - 93,4 m³.

Oczyszczanie ścieków (załącznik 7)

Na terenie Gminy Sztutowo skanalizowane są obszary zabudowy zwartej tj. miejscowości: Sztutowo, Kąty Rybackie, Skowronki, Łaszka i Grochowo Trzecie. Z pozostałych miejscowości ścieki zbierane są w zbiornikach bezodpływowych (ich liczbę szacuje się na 200 szt.) i dowożone do oczyszczalni okresowo, wozami asenizacyjnymi. Podstawowym aktem prawnym, regulującym gospodarkę nieczystościami ciekłymi na terenie gminy jest *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sztutowo*, przyjęty uchwałą Nr XIII/111/08 z 28 marca 2008 roku. Wymaga on, aby ścieki zebrane w zbiornikach bezodpływowych były odbierane co najmniej raz na miesiąc lub z częstotliwością zapobiegającą przepełnieniu zbiornika. Na podstawie Zarządzenia Nr 33/2006 z 1 września 2006 w sprawie wymagań, jakie powinni spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych zezwolenia na odbiór nieczystości płynnych na terenie Gminy Sztutowo posiadają trzy podmioty:

1. TRANS-SALA Roman Antoni Sala, ul. Gdańska 17, 82-110 Sztutowo.
2. Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Kanałowa 2, 82-100 Nowy Dwór Gdański.

3. Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno- Porządkowych S.A., Trakt Świętego Wojciecha 43/45,
80-044 Gdańsk.

zezwolenia wójta na zbieranie odpadów komunalnych posiadają następujące podmioty:

- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Kanałowa 2, 82-100 Nowy Dwór Gdański.
- Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno- Porządkowych S.A., Trakt Świętego Wojciecha 43/45,
80-044 Gdańsk.
- Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno- Porządkowych S.A., ul. Kolejowa 2,
82-100 Nowy Dwór Gdański.
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Stan- Eko Stanisław Drzewiecki, ul. Zalewowa 6/9,
82-120 Krynica Morska.
- Usługi Transportowe Wywóz Nieczystości Andrzej Piotr Seremak, ul. Gdańska 19a,
82-103 Stegna.

Zebrane nieczystości płynne powinny być zlewane wyłącznie w wyznaczonej stacji zlewnej tj. stacja przy oczyszczalni w Steganie. Sieć z terenu gminy podłączona jest do oczyszczalni ścieków Przedsiębiorstwa Komunalnego „Mierzeja” w Steganie, które jest zarządcą całości infrastruktury kanalizacyjnej. System kanalizacyjny odbiera ścieki także z terenu Gminy Stegna. Zasady odprowadzania ścieków określa „Regulamin odprowadzania ścieków Zakładu Komunalnego Związku Komunalnego <Mierzeja> w Steganie” (w chwili obecnej Przedsiębiorstwa Komunalnego „Mierzeja”).

Oczyszczalnia mechaniczno- biologiczna o wydajności 6 000 m³/dobę w Steganie funkcjonuje od 1987 roku. Wskutek modernizacji w 2001 roku instalacja wyposażona jest obecnie w biologiczne oczyszczanie ścieków z usuwaniem biogenów oraz reagentową osłoną defosfatacji biologicznej. Osady ściekowe, powstające w wyniku oczyszczania ścieków, początkowo gromadzone były w postaci płynnej w lagunach, obecnie są stabilizowane tlenowo, odwodniane mechanicznie i higienizowane wapnem.

Tabela 3.3. Wykaz i charakterystyka oczyszczalni ścieków ścieków komunalnych obsługujących Gminę Sztutowo

Nazwa i lokalizacja oczyszczalni /odbiornik	Rodzaj oczyszczalni	Przepustowość oczyszczalni	Równoważna liczba mieszkańców	Liczba obsługiwanych mieszkańców	Ścieki oczyszczone/w tym ścieki dowożone	osady wytworzone/ wykorzystane do rekultywacji, w tym na cele rolne/ składowane na terenie oczyszczalni
		[m ³ /d]	[RLM]	osób	tys. m ³ /rok	[Mg]
Przedsiębiorstwo Komunalne Mierzeja odbiornik – Kanał C, Zalew Wiślany	Mechaniczno - biologiczna	6000	30 000	3060	413,4, w tym 138,0 z Gminy Sztutowo	1234 (wykorzystywane na cele rolne do upraw energetycznych)

Problemem oczyszczalni ścieków są znaczne wahania ilości dopływających ścieków surowych, wynikające z sezonowego nagromadzenia turystów w miejscowościach gmin obsługiwanych przez

instalację (w sezonie letnim - do 3 000 m³/dobę, natomiast poza nim – 500-600 m³/dobę).

Tabela 3.4. Dane techniczne oczyszczalni ścieków w Stegnie

Nazwa i lokalizacja oczyszczalni	Odbiornik	Użytkownik	Q maks. h	Q śr. dobowe [m ³ /d]	Q maks. dobowe [m ³ /d]	O roczne [m ³ /r] (rzeczywiste za 2007 rok)
ul. Gdańska 2, 82-103 Stegna	Kanał C Zalew Wiślany	Przedsiębiorstwo Komunalne <i>Mierzeja</i>	Sezon letni: 187,5 po sezonie 137,5	Sezon letni: 3000 po sezonie 1500	Sezon letni: 4500 po sezonie 3300	413.000 w tym 138.000 gmina Sztutowo

Wg bazy danych regionalnych GUS (za rok 2006) na terenie Gminy Sztutowo rozdzielcza sieć kanalizacji sanitarnej liczyła łącznie 46,8 km przy 676 przyłączach prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Łącznie ścieki w ilości 116,9 tys. m³ odprowadzane są od 3 060 osób, z czego 2 330 osób korzysta z sieci. Stopień skanalizowania wynosi 80%. W 2007 roku odprowadzano łącznie ścieki w ilości 127,1 tys. m³. Wg danych Przedsiębiorstwa Komunalnego „Mierzeja” infrastrukturę kanalizacyjną tworzy 57,8 km sieci oraz 52 przepompownie. Sieć wykonana jest w większości z PCV, występują także odcinki z rur żeliwnych, kamionki i PE (brak odcinków azbestowo- cementowych). Przyłącza liczą łącznie 10,6 km, obsługując 740 gospodarstw domowych. Na 8 lipca 2008 r. zawartych jest 821 umów na odbiór ścieków (osoby fizyczne i podmioty gospodarcze).

Oczyszczalnia w 2007 roku łącznie z terenu obu gmin przyjęła prawie 379 tys. m³ ścieków. Instalacja osiąga następujące stopnie redukcji ładunków: BZT5 – 94,9 %, ChZT5 – 92,1 %, fosfor ogólny – 77,6%, azot ogólny - 73,9%, zawiesina – 95,6%.

Aglomeracja Stegna

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) powstał w celu wypełnienia zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej w części dotyczącej dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej. Program został zatwierdzony przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r. Stanowi on plan inwestycyjny w zakresie gospodarki wodno- ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne.

30 maja 2005 została przyjęta pierwsza *Aktualizacja KPOŚK* jako realizacja obowiązku, wynikającego z ustawy z dnia 18 lipca 2001 roku *Prawo wodne*, nałożonego na Ministra Środowiska, a polegającego na okresowej aktualizacji zapisów KPOŚK, nie rzadziej jednak niż raz na dwa lata. Kolejna aktualizacja wykonana została w 2007 roku. W wyniku aktualizacji KPOŚK sporządza się wykaz niezbędnych przedsięwzięć w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków do końca 2010 r., 2013 r. i 2015 r.

W momencie sporządzania aktualizacji POŚ Gminy Sztutowo dostępny był projekt KPOŚK 2008 (dostępny na stronie internetowej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej). Projekt podzielił zgłoszone aglomeracje na mogące obiegać się o dofinansowanie oraz na takie, które ze względu na brak

możliwości osiągnięcia efektu ekologicznego (usuwanie 85 % RLM w aglomeracjach < 10 000 RLM do końca 2015 r.) bądź zbyt wysoki koszt amortyzacji systemu kanalizacyjnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (powyżej 3750 zł) nie zostaną objęte dofinansowaniem. Dane w projekcie oparte są na sprawozdaniach z realizacji KPOŚK za 2006 rok.

Gmina Sztutowo stanowi część aglomeracji Stegna (PLPM027). Aglomeracja należy do regionu wodnego Wisły i została ustanowiona zarządzeniem Wojewody nr 31/06, wg którego liczy 13 000 RLM, co odpowiada 9 875 osobom. Długość sieci w aglomeracji wynosiła 194,1 km, z czego 93,2 km stanowiła sieć grawitacyjna. Z sieci korzystało w 2006 roku 3 750 osób. Liczba ta w latach 2010, 2013, 2015 nie zmieni się.

Melioracje

Wg terenowego Oddziału Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Nowym Dworze Gdańskim na terenie Gminy Sztutowo znajdują się następujące urządzenia melioracji podstawowych i szczegółowych:

- melioracje podstawowe:
 - kanały podstawowe – 32,1 km,
 - wały przeciwpowodziowe – 34,7 km,
 - obszar chroniony wałami – 3 049 km,
 - stacje pomp – 2 szt.,
 - obszar oddziaływania – 3 837 ha,
 - wydajność – 5,8 m³/s;
- melioracje szczegółowe:
 - obszar zmeliorowany – 3 480 ha,
 - grunty rolne – 2 370 ha,
 - użytki zielone – 1 110 ha,
 - rowy szczegółowe – 389,9 km.

Corocznie poddaje się konserwacji ok. 60 % urządzeń melioracji podstawowych; co do melioracji szczegółowych ocenia się, że rocznie ok. 1% podlega konserwacji (koszt konserwacji spoczywa na właścicielu gruntu, na którym się znajduje). W latach 2008- 2013 planowana jest modernizacja stacji pomp Grochowo (środki RPO i budżetu państwa).

Ze względu na to, że poza pasem mierzejowym wysokość terenu gminy waha się od 1,8 m p.p.m. do 1 m n.p.m., są one w całości zagrożone zalaniem w wyniku powodzi. Wały przeciw powodziowe ulokowane są wzdłuż Szkarpawy, Wisły Królewieckiej oraz Zalewu Wiślanego (w trakcie sztormów wody zalewu wzbierają, osiągając wysokość do 1,5 m n.p.m). Powodzie żuławskie charakteryzują się tym, że woda po przerwaniu wału i przejściu fali powodziowej nie wraca z powrotem do koryta rzeki. Część wody może odpływać grawitacyjnie do Zatoki Gdańskiej lub Zalewu Wiślanego, pozostała część wody z depresji musi być wypompowywana z polderów. Szczególną rolę odgrywają wały wzdłuż rzeki Wisły, której stany dochodzą na odcinku ujściowym do 4 m n.p.m.

3.5. Gleby i powierzchnia ziemi

3.5.1. Gleby

Gleby na terenie Gminy Sztutowo (poza obszarem mierzejowym) cechują się bardzo korzystnymi warunkami do prowadzenia gospodarki rolnej. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wg IUNG w Puławach, dla Gminy Sztutowo wynosi 88,6 pkt. Dominującymi glebami są mady, powstałe z mineralnych i organicznych materiałów naniesionych przez Wisłę, a także torfy i muło- torfy, których urodzajność w dużym stopniu zależy od uregulowania stosunków wodno- powietrznych oraz właściwej agrotechniki, ponieważ zostały przystosowane do użytkowania rolniczego wskutek trwających od XIV wieku prac odwadniających. Przeważają gleby kompleksów pszennych, umożliwiające prowadzenie intensywnej produkcji rolnej. Trwałe użytki zielone na żyznych glebach w Gminie Sztutowo stwarzają korzystne warunki do hodowli bydła mlecznego i opasowego.

Gleby w pasie nadmorskim (mierzei) to przede wszystkim dobrze wykształcone bielice i gleby kopalne. Na wydmach strefy nadmorskiej występują gleby słabo wykształcone z piasków morskich i eolicznych wykazujące tendencje rozwojowe w kierunku gleb bielicoziemnych. W strefie przejściowej, między Żuławami a Mierzeją Wiślaną, wykształciły się gleby hydrogeniczne i napływowe: gleby torfowe torfowisk niskich, torfowo- glejowe, mady rzeczne, lokalnie bielice i gleby glejobielicowe. Dominują gleby o odczynie kwaśnym i lekko kwaśnym.

Monitoring gleb na terenie gminy

W latach 2000- 2004 na terenie województwa pomorskiego prowadzono badania gleb pod kątem odczynu i potrzeb wapnowania. W powiecie nowodworskim badania przeprowadzono na obszarze ponad 15,6 tys. ha (z czego w granicach Gminy Sztutowo na ponad 2,8 tys. ha), gdzie pobrano prawie 4 tys. prób gleby (w gminie – ponad 700). Udział gleb obojętnych i zasadowych na terenie gminy był wyższy o ok. 4 % od powiatu ogółem, o prawie 4% mniejszy jest także udział gleb wymagających wapnowania. Wyniki te zestawiono w tabeli z najnowszymi wynikami badań, prowadzonych w 2008 roku przez Okręgową Stację Chemiczno- Rolniczą w Gdańsku. Badania te prowadzono w miejscowościach: Groszkowo, Kobyła Kępa, Łaszka, Płonina i Sztutowo. Analizie poddano 400 próbek gleb z pow. 832 ha z 31 gospodarstw.

Gleby na terenie Gminy Sztutowo należą do gleb średnich i ciężkich; nie występują tu gleby lekkie. Odczyn gleb jest przeważnie lekko kwaśny i obojętny, przy czym gleby bardzo kwaśne mają niewielki udział (2 %). W związku z tym potrzeby wapnowania są ograniczone – aż 45 % gleb nie wymaga zasilania w ten pierwiastek.

Tabela 3.5. Jakość gruntów ornych na terenie Gminy Sztutowo - odczyn gleb i potrzeby wapnowania

Udział poszczególnych gleb wg odczynu gleb i potrzeb wapnowania na terenie powiatu nowodworskiego i Gminy Sztutowo										
Jednostka administracyjna	odczyn gleb					potrzeby wapnowania				
	bardzo kwaśne	kwaśne	lekko kwaśne	obojętne	zasadowe	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Gmina Sztutowo	2	12	39	34	13	6	12	16	21	45

W 2008 roku gleby badano także pod względem zawartości fosforu, potasu i magnezu.

Tabela 3.6. Jakość gruntów ornych na terenie Gminy Sztutowo – zawartość mikroelementów

Jednostka administracyjna	Zawartość fosforu [%]					Zawartość potasu [%]					Zawartość magnezu [%]				
	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Gmina Sztutowo	11	32	26	10	21	4	25	47	10	14	0	4	17	35	44

Zawartość mikroelementów jest zróżnicowana: gleby najbardziej zasobne są w magnez, następnie w fosfor i potas.

Na terenie Gminy Sztutowo nie prowadzono pomiarów w ramach regionalnego monitoringu gleb przez WIOŚ w Gdańsku.

3.5.2. Gospodarka odpadami

Szczegółowa charakterystyka stanu gospodarki odpadami na terenie Gminy Sztutowo oraz plany na następne lata zostały zawarte w Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami, stanowiące integralną część Programu Ochrony Środowiska.

28 marca 2008 roku uchwała Rady Gminy Sztutowo nr XIII/109/08 przyjęło Gminny program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sztutowo.

3.6. Powietrze atmosferyczne

3.6.1. Ocena jakości powietrza atmosferycznego w ramach monitoringu środowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity z 2008 r. Dz. U. nr 25, poz.150 ze zm.) w ramach państwowego monitoringu środowiska dokonywana jest corocznie ocena jakości powietrza na podstawie poziomów następujących substancji:

- ocena pod względem ochrony zdrowia - dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, suma tlenków azotu, pył zawieszony PM₁₀, tlenek węgla, benzen, ozon, benzo(a)piren, oznaczenie metali w pyłe zawieszonym (ołów, kadm, nikiel, arsen),
- ocena pod względem ochrony roślin i ekosystemów - NO₂, SO₂ i ozon.

Ostatnia ocena jakości powietrza na terenie województwa pomorskiego była przeprowadzana w 2007 roku przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. Zarówno pod względem ochrony zdrowia, jak i roślin i ekosystemów strefa malborsko- sztumska została zaliczona do klasy A, utrzymując klasę z 2006 roku (określonej dla strefy nowodworskiej – wg dawnego podziału na strefy poddawane badaniu jakości powietrza) (**załącznik 9**).

3.6.2. Źródła energii

Energia konwencjonalna

System elektroenergetyczny na obszarze gminy oparty jest na stacji GPZ w Kątach Rybackich oraz magistrali linii napowietrznych SN 15 kV. Energia elektryczna rozprowadzana jest po całym obszarze gminy. Istniejący system nie pokrywa w pełni zapotrzebowania mocy.

Gmina Sztutowo nie jest włączona do sieci zasilania gazem. Ogrzewanie budynków w większości odbywa się poprzez spalanie w instalacjach indywidualnych węgla kamiennego przy niewielkim udziale oleju opałowego. Funkcjonuje jedna kotłownia opalana biomasą (w Grochowie Pierwszym) oraz obiekty ogrzewane przy użyciu kolektorów słonecznych (Sztutowo, Kąty Rybackie). Urząd Gminy oraz zespół szkół i budynki wielorodzinne w Sztutowie ogrzewane są z kotłowni zbiorczej - osiedlowej (szacuje się, że około 20 % mieszkań zostało odłączonych od sieci zbiorczej i obecnie korzysta z indywidualnych palenisk węglowych). Budynki jednorodzinne posiadają własne indywidualne źródła ciepła. Są one najczęściej opalane węglem, stanowiąc źródło emisji niskiej do powietrza.

Energia odnawialna

(Załącznik 9)

Na terenie Gminy Sztutowo uprawiana jest wierzba na cele energetyczne. Wraz z budową nowych budynków wzrasta co roku liczba obiektów ogrzewanych przy użyciu kolektorów słonecznych (Sztutowo, Kąty Rybackie).

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uchwalono lokalizację planowanych elektrowni wiatrowych.

3.7. Hałas

Głównym źródłem hałasu na terenie Gminy Sztutowo są: transport samochodowy, związany z przebiegiem dróg wojewódzkich i powiatowych, prowadzących ruch turystyczny do miejscowości wypoczynkowych, oraz działalność gospodarcza prowadzona na terenie gminy, związana przede wszystkim z obsługą turystów w sezonie wypoczynkowym (dyskoteki, dancingi, koncerty). Na terenie gminy nie prowadzono pomiarów hałasu w ramach monitoringu środowiska.

3.8. Ochrona przyrody

Wg bazy danych regionalnych GUS na terenie gminy obszary prawnie chronione zajmują 2 579 ha, z czego rezerваты przyrody – 102,5 ha, parki krajobrazowe – 1954 ha, a obszary chronionego krajobrazu – 625 ha (**załącznik 8**).

Znaczną część powierzchni Gminy (ponad 8 %) zajmują ekosystemy łąkowe, występujące przede wszystkim w dolinach rzek i rynnach jeziornych, na sandrze i wysoczyźnie morenowej. Są to tereny wykorzystywane gospodarczo jako łąki i pastwiska.

Konsekwencją polodowcowego ukształtowania terenu są tereny bagienne, występujące w lokalnych przegłębieniach dolin rzecznych, rynien polodowcowych i obniżeniach wytopiskowych oraz w postaci bagien śródleśnych, będących pozostałością po oczkach wodnych i jeziorach, często zarośniętych. Stanowią one siedliska cennych gatunków roślinności bagiennej i torfowiskowej, w tym wielu gatunków chronionych.

Lasy

Udział powierzchni lasów w całkowitej powierzchni gminy wynosi – przy uwzględnieniu wód zalewu – 16,6 %, a przy uwzględnieniu wyłącznie powierzchni lądowej gminy – ok. 28 %. Kompleksy leśne skupione są na Mierzei Wiślanej, skupiska zieleni na terenie Żuław, zdominowanych przez rolnicze zagospodarowanie terenu, występują w postaci zadrzewień przydrożnych i wzdłuż cieków. W strukturze wiekowej dominuje drzewostan w przedziale 50 – 60 i 80 – 90 lat. Na obszarze mierzei głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, stanowiąca 80 % drzewostanu, porastająca wydmy na zapleczu plaży. Poza sosną największy udział mają brzoza, olsza i buk. Obserwowany jest wzrost udziału gatunków liściastych. Zatorfione obniżenia międzywydmowe zajmują siedliska dąbrów lub olsów, ciągi wilgotnych obniżeni międzywydmowych zajmują siedliska brzezin bagiennych, a lokalnie torfowisk przejściowych i wysokich. Strefę między Mierzeją a Żuławami porastają olsy i łęgi, w części przyzalewowej zbiorowiska wodne i szuwarowe. Na gruntach porolnych lasy zajmują 600 ha z gatunkami: sosna – 80 %, brzoza – 15 %, topola – 2,5 %, olcha – 1,5 %, inne- 1 %. Około 20 % powierzchni upraw cechuje się składem gatunkowym niezgodnym z pożądanym.

Wszystkie lasy na Mierzei Wiślanej zaliczane są do kategorii lasów glebochronnych.

Rezerваты przyrody

Rezerwat faunistyczny "Kąty Rybackie" stanowi obszar ochrony kormorana czarnego i czapli siwej położony w lesie nadmorskim. Powstał w 1957 roku. Znajduje się na Mierzei Wiślanej na zachód od wsi Kąty Rybackie. Ochroną objęte są miejsca lęgowe kormorana czarnego i czapli siwej. W momencie tworzenia rezerwatu gniazdowało w nim ok. 147 par kormoranów, obecnie znajduje się tam około 11 tys. gniazd. Pod względem wielkości i liczebności kolonia jest największą w Polsce i w Europie.

Parki krajobrazowe

W granicach gminy położony jest Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana wraz z otuliną, zajmujący prawie 31 % (1 954 ha). Powstał w 1985 roku w celu ochrony unikatowych wartości przyrodniczych, krajobrazowych, widokowych i rekreacyjnych pasa nadmorskiego. Obejmuje polską część Mierzei od Sztutowa do granicy państwowej z Federacją Rosyjską. 75% powierzchni parku zajmują lasy, będące wtórnymi nasadzeniami po odlesieniach lasów liściastych, w których dominowały olcha, lipa, dąb, klon. Istotny element parku stanowią wzniesienia wydmowe o nieregularnych kształtach (z najwyższą z nich, zwaną Wielbłądzim Garbem, położoną na wschód od Krynicy Morskiej, o wysokości 49 m) oraz czynny klif w okolicy Piasków. Park zapewnia ochronę ptakom, szczególnie wędrownym (Mierzeja Wiślana i Zalew Wiślany położone są na skandynawsko- iberyjskim szlaku wędrówek ptaków). Wiele gatunków zwierząt, występujących w parku, objętych ochroną gatunkową, a część z nich wymieniana jest w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”.

Obszary chronionego krajobrazu

Ok. 10 % powierzchni Gminy Sztutowo (625 ha) znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu rzeki Szkarpaży, rozciągającego się wzdłuż doliny rzeki. Obszar cechuje się mocno rozbudowaną siecią hydrograficzną. W użytkowaniu gruntów dominują użytki rolne i zielone.

Obszary w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000

Tereny Gminy Sztutowo leżą w granicach dwóch obszarów sieci Natura 2000: obszaru specjalnej ochrony ptaków PLB280010 Zalew Wiślany i specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH280007 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana.

PLB280010 Zalew Wiślany

Obszar o pow. 32 224,12 ha obejmuje polską część płytkiego zalewu przymorskiego (śr. głębokość 2,3 m, maksym 4,6 m), o wodzie słonawej, odciętego od Bałtyku Mierzeją Wiślaną. Zalew łączy się z Bałtykiem wąskim kanałem usytuowanym w rosyjskiej części zbiornika, przez który w czasie silnych sztormów następują wlewy wód morskich. Obszar w 95 % stanowią zbiorniki wodne

a w pozostałych 5 % bagna.

Do polskiej części zalewu uchodzi szereg rzek, od strony zachodniej jest to parę ramion Wisły, z największym Nogatem, od wschodniej i południa rzeki Elbląg, Bauda i Pasłęka, płynące z obszarów wysoczyznowych. Zalew charakteryzuje się bardzo szybkimi zmianami poziomu wody, dochodzącymi w ciągu dnia do 1,5 m, następującymi pod wpływem wiatru. Przy brzegach zalewu ciągną się rozległe pasy szuwarów, osiągające szerokość setek metrów. Najważniejsze obszary lęgowe ptaków na zalewie znajdują się w Zatoce Elbląskiej i w rejonie ujścia Pasłęki. Obszary najważniejsze dla ptaków niełgowych to strefa przybrzeżna rozciągająca się od Przebrna do ujścia rzeczki Cieplicówki, Zatoka Elbląska oraz strefa przybrzeżna w okolicy ujścia Pasłęki.

Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej E 14, gdzie występuje co najmniej 27 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, a z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK) - co najmniej 9 gatunków.

W okresie lęgowym występuje hełmiatka, gęgawa, ohar, perkoz dwuczuby, czapla siwa, śmieszka, brzęczka, bielik.

W stosunkowo wysokiej liczebności występują: bąk, bączek, bocian biały, cyranka, cyraneczka. Żeruje 10 000 par kormorana z pobliskiej kolonii lęgowej (największej w Polsce - 50% krajowej populacji lęgowej) w Kątach Rybackich.

W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego następujących gatunków: bielaczek, cyraneczka, gęś białoczelna, gęś zbożowa rożeniec, czernica, głowienka, mewa mała. Stosunkowo duże koncentracje osiąga łabędź krzykliwy, łabędź niemy, gągoł i łączak.

W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bielaczka i mewy srebrzystej. Stosunkowo duże koncentracje w okresie zimowym osiąga bernikla kanadyjska oraz błotniak zbożowy.

Zagrożenie dla utrzymania siedlisk i bytowania ptaków wynikają z eksploatacji szuwarów przybrzeżnych oraz ograniczania ich zasięgu, zanieczyszczenia wód.

PLH280007 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana

Obszar o pow. 40 862,6 ha, stanowiący w większości (75 %) zbiorniki wodne przy udziale bagien, gruntów ornych, łąk i pastwisk, lasów oraz wydm. Obszar tworzy przede wszystkim polska część płytkiego zalewu przymorskiego o słonawej wodzie wraz z Mierzeją Wiślaną oddzielającą go od Bałtyku oraz wąski pas przeważnie depresyjnych terenów lądowych na południe od zalewu. Brzegi porośnięte są szerokim (nawet do kilkuset metrów) pasem szuwarów, stanowiących siedliska dla ptaków. W zalewie występuje bogata roślinność zanurzona. W granicach obszaru występuje 18 rodzajów siedlisk i 13 gatunków z załączników I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym dobrze wykształcona strefa wydm białych i szarych oraz wyraźnie wyodrębniona strefa acydofilnych dąbrów wykształconych na piaskach wydmowych na Mierzei Wiślanej. Zachowały się łąki podwodne, także z udziałem ramienic, w wodach Zalewu Wiślanego, natomiast w ujściowych odcinkach rzek występują bardzo rzadkie na Pomorzu zespoły roślin pływających. Obszar stanowi także ostoję ptasią IBA E13.

Zagrożenia dla obszaru stanowią zanieczyszczenia wód i eutrofizacja, gospodarka rybacka ("przyłów" zwierząt w sieciach), intensywna eksploatacja trzcinowisk.

Pomniki przyrody

Na obszarze Gminy Sztutowo zlokalizowany jest jeden pomnik przyrody, w postaci buku zwyczajnego (*Fagus Sylvatica*) o obwodzie 320 cm i wysokości 10 m, na terenie leśnictwa Przebrno, oddział 131d nr 167/93.

3.9. Poważne awarie

Na terenie Gminy Sztutowo nie ma obiektów o dużym ani zwiększonym ryzyku awarii przemysłowej. W ciągu ostatnich lat nie wystąpiły na terenie Gminy zdarzenia o charakterze poważnej awarii.

3.10. Identyfikacja problemów w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Sztutowo

Problemy w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Sztutowo:

- duże rozproszenie osadnictwa utrudniające objęcie znacznej części mieszkańców siecią kanalizacyjną – konieczność stosowania zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych, co skutkować może nielegalnym zrzutem nieoczyszczonych ścieków do wód lub ziemi;
- niezgodne z potencjałem użytkowanie gruntów rolnych - zmniejszanie udziału trwałych użytków zielonych na rzecz gruntów pod zasiewy,
- spływy powierzchniowe substancji biogenywnych do wód powierzchniowych z terenów rolnych;
- zanieczyszczenie powietrza tzw. niską emisją, wynikającą z wykorzystywania paliw kopalnych – głównie węgla - jako źródła ciepła oraz współspalanie odpadów komunalnych w piecach, a w sezonie wypoczynkowym – z urządzeń podgrzewających posiłki (grille, paleniska);
- zdekapitalizowany i wymagający remontów stan urządzeń melioracyjnych i systemu ochrony przeciwpowodziowej;
- degradacja powierzchni ziemi wynikająca z procederu nielegalnego wydobycia bursztynu (uszkodzenia mechaniczne terenu ciężkim sprzętem, wyłukiwanie materiału piaszczystego z głębszych warstw i osadzanie go na powierzchni terenu w postaci rozmytych smug, pryzm itp., niszczenia lasów)
- degradacja strefy wydmy białej i szarej oraz zaplecza wydmy (wydeptywanie gleb i roślin, zaśmiecanie, zanieczyszczenie odchodami) wskutek eksploracji terenów położonych wzdłuż tras przemieszczania się turystów, szczególnie przejść do plaż, także wskutek rozwoju podmiotów

obsługujących turystów;

- niedostateczne zaplecze infrastrukturalne (sanitarne i logistyczne – parkingi) obszarów zagospodarowanych turystycznie;
- okresowe deficyty wody występujące na terenach zasilanych z CWŻ na Mierzei Wiślanej, skutkujące pogarszaniem się jakości dostarczanej wody wskutek wypłukiwania osadów z sieci;
- nadmierna emisja hałasu do środowiska w okresie letnim - komunikacyjnego wzdłuż drogi wojewódzkiej 501 oraz dróg powiatowych oraz z punktów obsługi turystów;
- niedostosowanie przepustowości dróg do natężenia ruchu i warunków gruntowo- wodnych;
- zanieczyszczenie wód wskutek działalności rybackiej, transportu wodnego i rekreacji;
- zagrożenie powodzią i podtopieniami;
- zanieczyszczenie powietrza niską emisją z palenisk indywidualnych (także wskutek palenia odpadów) i brak możliwości zamiany na inne źródło energii (brak sieci gazowej).

IV. CELE W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SZTUTOWO

4.1. Polityka ekologiczna państwa

W dniu 8 maja 2003 roku Sejm RP przyjął dokument „Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2003- 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007- 2010”. Polityka Ekologiczna Państwa jest drugim z rzędu tego rodzaju dokumentem strategicznym pod rządami ustawy – Prawo ochrony środowiska. Obejmuje ono okres lat 2007- 2010 z perspektywą do roku 2014. Projekt tego dokumentu został opracowany w 2006 roku, w grudniu 2006 roku został przekazany przez Rząd do Sejmu RP. W dniach 22 i 28 lutego 2007 roku był przedmiotem obrad Sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa i został rekomendowany na plenarne posiedzenie Sejmu RP. Sejm nie zdążył go uchwalić ze względu na zmianę rządu w listopadzie 2007 roku. Analiza tekstu wykazała jego nadmierną ogólnikowość. Konieczna była zatem jego aktualizacja. Zachowano strukturę dokumentu podobną do „Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003- 2006”, zmieniając jednak znacznie tekst i inaczej akcentując potrzebę działań uznanych jako priorytetowe. Istotne jest też dodanie rozdziału wskazującego na główne wyzwania i najważniejsze priorytety polityki ekologicznej Polski w najbliższych 4- 8 latach.

Priorytety i cele sformułowane zostały w 3 działach z podziałem na kierunki działań w latach 2007- 2010 i cele średniookresowe do 2014 roku:

kierunki działań systemowych:

- projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów,
- uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego,
- jak najszerze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”,
- zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska,
- stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody- w przypadku jej wystąpienia koszty naprawy

szkody muszą w pełni ponieść jej sprawcy,

- przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju tak, aby wszystkie decyzje lokalizacyjne miały swoje uzasadnienie w aktualnych i starannie sporządzonych planach zagospodarowania przestrzennego na poziomie gminy, powiatu i województwa;

ochrona zasobów naturalnych:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną,
- prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych poprzez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego- oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz wprowadzenie systemu samofinansowania gospodarki wodnej,
- dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona Głównych Zbiorników Wód Podziemnych przed zanieczyszczeniem,
- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno- błotnych przez czynniki antropogenne,
- zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą,
- racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją,
- doskonalenie prawodawstwa dotyczącego ochrony zasobów kopaliny i wód podziemnych,
- ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopaliny,
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopaliny,
- wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopaliny w procesie planowania przestrzennego,
- wykonanie bilansu pojemności struktur geologicznych, w których możliwa jest sekwestracja dwutlenku węgla na terenie Polski,
- rozpoznanie geologiczne złóż soli kamiennej, wyczerpanych złóż ropy i innych struktur geologicznych pod kątem magazynowania ropy naftowej i gazu ziemnego oraz składowania odpadów, w tym promieniotwórczych,
- dokończenie dokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód leczniczych i termalnych oraz Głównych Zbiorników Wód Podziemnych;

poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- dalsza poprawa stanu zdrowotnego obywateli w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska,
 - wypełnienie przez Polskę zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych,
 - całkowita likwidacja emisji substancji niszczących warstwę ozonową przez wycofanie ich z obrotu i stosowania na terytorium Polski,
 - zapewnienie do końca 2015 roku 75 % redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla wszystkich aglomeracji powyżej 2 000 RLM- osiągnięcie tego celu będzie oznaczało przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju,
 - utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.),
 - znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
 - zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE,
 - sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko (obowiązek wynikający z dyrektywy 2006/21/WE oraz ustawy z dnia 10 lipca 2008 roku o odpadach wydobywczych – Dz. U. Nr 138, poz. 865),
 - eliminacja kierowania na wysypiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
 - pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji,
 - takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50 % w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych,
 - dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe,
 - zabezpieczenie społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

4.2. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego

„Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 – 2014” wraz z „Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa

Pomorskiego 2010" Sejmik Województwa Pomorskiego w Gdańsku przyjął Uchwałą nr 191/XII/07 z 24 września 2007 r. W programie wskazano 4 cele perspektywiczne:

- I – Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- II – Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- III – Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;
- IV – Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

Celom tym przyporządkowano 21 celów średniookresowych, z których siedem stanowi cele priorytetowe, które mają zostać osiągnięte do 2010 roku (wyróżnione podkreśleniem). Dla pozostałych granicę stanowi 2014 rok.

- I – Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
 - identyfikacja środowiskowych zagrożeń zdrowia, zahamowanie ich narastania oraz minimalizacja powodowanych przez nie skutków;
 - osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych;
 - wyposażenie w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów wszystkich aglomeracji o wielkości powyżej 15 tys. RLM;
 - eliminacja zrzutów substancji priorytetowych i szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego;
 - poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości powietrza;
 - redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania wymaganych przepisami prawa standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa,
 - budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewnia wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne dla środowiska ich unieszkodliwianie;
 - zamknięcie do końca 2009 roku wszystkich składowisk niespełniających standardów Unii Europejskiej; zdecydowane przeciwdziałania porzucaniu odpadów w środowisku i dzikim składowiskom;
 - objęcie do końca 2010 roku wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania i systemem selektywnego zbierania odpadów; skuteczne rozwiązywanie problemu odpadów niebezpiecznych;
 - ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych;
 - zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii z udziałem substancji niebezpiecznych, a w przypadku jej wystąpienia eliminacja i ograniczenie jej skutków dla mieszkańców i środowiska;

- ochrona mieszkańców województwa przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia;
- sporządzenie map akustycznych i programów ochrony środowiska przed hałasem w Gdańsku i Gdyni;
- ochrona mieszkańców województwa przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym;
- II – Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa:
 - wykształcenie u mieszkańców województwa pomorskiego nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska;
 - rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji o wykorzystaniu zasobów środowiska;
 - stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów;
 - zapewnienie właściwego miejsca problematyki ekologicznej i prawidłowego formułowania celów ekologicznych we wszystkich dokumentach planowania strategicznego i przestrzennego powstających w regionie oraz sporządzania w postępowaniu z udziałem społeczeństwa rzetelnej oceny skutków ekologicznych ich realizacji;
 - aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu;
- III – Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;
 - ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemów obszarów chronionych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000;
 - racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę;
 - zwiększanie powierzchni i zasobów leśnych regionu oraz wzrost ich różnorodności biologicznej;
 - zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych;
 - zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia;
- IV – Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii:
 - wzrost efektywności wykorzystania surowców ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce;
 - promocja i wspieranie wykorzystania energii odnawialnych;
 - zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko;
 - wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy.

4.3. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego

W momencie sporządzania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo nie przystąpiono jeszcze do procesu aktualizacji powiatowego programu ochrony środowiska.

4.4. Wieloletni Program Inwestycyjny na lata 2008-2011

Rada Gminy Sztutowo uchwałą Nr XIV/125/08 z dnia 24 kwietnia 2008 przyjęła *Wieloletni Program Inwestycyjny na lata 2008- 2011*. W ramach WPI założono także realizację zadań dotyczących ochrony środowiska. Należą do nich:

- rozbudowa portu żeglugi turystycznej i terenów przyportowych oraz zagospodarowanie terenów przy Wiśle Królewieckiej
- budowa i modernizacja dróg, w tym ciągów pieszych i pieszo- rowerowych,
- termomodernizacja budynku – zespołu szkół na terenie gminy.

4.5. Cele w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Sztutowo na lata 2004-2011 z perspektywą na lata 2012-2016

Biorąc pod uwagę cele, wynikające z dokumentów wyższego rzędu oraz aktów normatywnych, dla Gminy Sztutowo wyznaczono następujące cele w zakresie ochrony środowiska:

- edukacja i promocja zachowań ekologicznych:
 - kształtowanie postaw proekologicznych,
 - promocja walorów przyrodniczych gminy;
- poprawa jakości powietrza:
 - redukcja emisji ze środków transportu samochodowego oraz rozbudowa infrastruktury, sprzyjającej transportowi pieszemu i rowerowemu,
 - redukcja emisji z ogrzewania obiektów będących w zarządzie gminy,
 - dywersyfikacja źródeł energii zgodnie z planem zaopatrzenia gminy w ciepło, gaz i energię elektryczną;
- stała poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy:
 - poprawa jakości infrastruktury wodno- kanalizacyjnej, organizującej system dostaw wody i odbioru ścieków,
 - nadzór nad systemem odbioru ścieków ze zbiorników bezodpływowych,
 - regulacja wód powierzchniowych - zapobieganie dekapitalizacji urządzeń wodnych - utrzymanie w dobrym stanie melioracji podstawowych i szczegółowych we współpracy z Wojewódzkim Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych i właścicielami gruntów, modernizacja stacji pomp w Grochowie;
- ochrona powierzchni ziemi:

- propagowanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych wśród mieszkańców gminy,
- stała współpraca z Nadleśnictwem Elbląg, Starostwem Powiatowym oraz WIOŚ w celu ograniczania nielegalnego wydobycia bursztynu,
- przeznaczanie terenów o niskich klasach bonitacyjnych na zalesianie zgodnie z potencjałem siedliskowym;
- ochrona przyrody:
 - ochrona terenów cennych przyrodniczo w procesie wyznaczania sposobów zagospodarowania przestrzennego gminy,
 - utrzymywanie alei przydrożnych (bieżące uzupełnianie ciągów zieleni),
 - utrzymanie pasa zieleni nadmorskiej – ograniczanie zajmowania przestrzeni przez infrastrukturę turystyczną, transportową i handlową.

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadanie	Odpowiedzialni	Okres realizacji	Źródło środków niezbędnych do realizacji
Edukacja ekologiczna					
Edukacja i promocja zachowań ekologicznych	Kształtowanie postaw proekologicznych	Prowadzenie akcji edukacyjnych w placówkach oświatowych oraz bezpośrednio wśród mieszkańców	Gmina Sztutowo przy współpracy z organizacjami odzysku, organizacjami ekologicznymi, mediami, Starostwem Powiatowym, Nadleśnictwem Elbląg	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
		Wydruk i kolportaż ulotek, propagujących postawy proekologiczne	Gmina Sztutowo, Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwo Elbląg	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
	Promocja walorów przyrodniczych gminy	Wydruk i kolportaż ulotek, promujących tereny cenne przyrodniczo i turystycznie	Gmina Sztutowo, Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwo Elbląg	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
Ochrona powietrza					
Poprawa jakości powietrza	Redukcja emisji ze środków transportu samochodowego oraz rozbudowa infrastruktury, sprzyjającej transportowi pieszemu i rowerowemu	Przebudowa drogi gminnej 180 053 (ul. Zalewowa) w Sztutowie	Gmina Sztutowo	2008	*1 700 000
		Przebudowa drogi gminnej ul. Piaskowej w Kątach Rybackich	Gmina Sztutowo	2008	1 450 000
		Budowa ścieżki rowerowej w ramach projektu „Szlak rowerowo- pieszy na Mierzei Wiślanej”	Gmina Sztutowo,	2008-2012	*4 682 500
	Redukcja emisji z ogrzewania obiektów będących w zarządzie gminy	Termomodernizacja Zespołu Szkół w Sztutowie	Gmina Sztutowo	2008	26 000
	Dywersyfikacja źródeł energii	Dywersyfikacja źródeł energii zgodnie z planem zaopatrzenia gminy w ciepło, gaz i energię elektryczną	Gmina Sztutowo, właściciel obiektu	Zgodnie z założeniami planu	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne

Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych					
Stała poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy	Poprawa jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, organizującej system dostaw wody i odbioru ścieków	Wymiana części infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (rur cementowo- azbestowych)	Gmina Sztutowo	Do 2032 roku	Zgodnie z kosztorysem
	Nadzór nad systemem odbioru ścieków ze zbiorników bezodpływowych	Kontrola umów na odbiór ścieków ze zbiorników bezodpływowych oraz ich szczelności	Gmina Sztutowo	Zadanie ciągle	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
	Regulacja wód powierzchniowych	Zapobieganie dekapitalizacji urządzeń wodnych - utrzymanie w dobrym stanie melioracji podstawowych i szczegółowych we współpracy z WZMiUW i właścicielami gruntów	Gmina Sztutowo, WZMiUW w Gdańsku Oddział Terenowy w Nowym Dworze Gdańskim	2008-2013	3.750 tys. Środki WZMiUW, środki zewnętrzne – fundusze UE
		Modernizacja stacji pomp w Grochowie	WZMiUW w Gdańsku Oddział Terenowy w Nowym Dworze Gdańskim	2008-2013	Środki WZMiUW, budżet państwa
Ochrona powierzchni ziemi					
		Propagowanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych wśród mieszkańców gminy	Gmina Sztutowo przy współpracy z organizacjami ekologicznymi, mediami	Zadanie ciągle	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
		Przeznaczanie terenów o niskiej klasach bonitacyjnych na zalesianie zgodnie z potencjałem siedliskowym	Gmina Sztutowo, Starostwo powiatowe, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Zadanie ciągle	Budżet Gminy Sztutowo, WFOŚiGW, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, środki zewnętrzne
		Ograniczanie nielegalnego wydobycia bursztynu	Gmina Sztutowo, Nadleśnictwo Elbląg Starostwo powiatowe, WIOŚ	Zadanie ciągle	Budżet Gminy Sztutowo, Nadleśnictwo Elbąg, FOŚiGW,
Ochrona przyrody					
		Ochrona terenów cennych przyrodniczo w	Gmina Sztutowo	Zadanie ciągle	Budżet Gminy Sztutowo,

		procesie wyznaczania sposobów zagospodarowania przestrzennego gminy			środki zewnętrzne
		Utrzymywanie alei przydrożnych (bieżące uzupełnianie ciągów zieleni)	Gmina Sztutowo, właściciele terenu, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
		Utrzymanie pasa zieleni nadmorskiej – ograniczanie zajmowania przestrzeni przez infrastrukturę turystyczną, transportową i handlową	Gmina Sztutowo, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
Zapobieganie awariom					
		Identyfikacja zagrożeń			

*inwestycje przeprowadzane z udziałem środków z funduszy europejskich.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA SŁUŻĄCE OSIĄGNIĘCIU ZAŁOŻONYCH CELÓW

Osiągnięcie celów i realizacja zadań wyznaczonych w aktualizacji Programu wiązać będzie się z nakładami, które określono w harmonogramie. Konieczne jest zatem określenie źródeł finansowania koniecznych inwestycji. Pierwsze z nich stanowić będzie budżet gminy wraz z Gminnym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, pozostałe stanowić będą fundusze zewnętrzne.

5.1. Budżet Gminy Sztutowo

W celu określenia możliwości inwestycyjnych Gminy Sztutowo poddano analizie budżety gminy w latach 2004- 2007. Dane zaczerpnięto z bazy danych regionalnych GUS. Dodatkowo zanalizowano przychody i wydatki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w tych samych latach. Zestawiono także wydatki na ochronę środowiska realizowane z budżetu gminy w podziale na poszczególne zadania.

5.1.1. Analiza budżetu Gminy Sztutowo w latach 2004 – 2007

Tabela 5.1. Dochody i wydatki z budżetu Gminy Sztutowo

	2004	2005	2006	2007
dochody	6 732 533	7 420 163	9 074 615	11 842 386
subwencje	2 499 725	2 369 480	2 425 232	2 701 666
Dotacje celowe	772 485	1 146 979	1 429 151,49	1 522 309
Inne źródła	58 500	17 302	95 294	93 826
Dochody własne	3 401 823	3 782 553	5 124 937,68	7 445 656
wydatki	6 284 117	7 141 305	9 254 551	8 787 987,71
Bieżące	5 401 504	6 261 854	7 210 287	8 066 756,86
majątkowe	882 613	879 451	2 044 264	721 230,85

Dochody gminy w latach 2004- 2007 wzrosły o 48 %, w tym dochody własne o 36 % przy prawie dwukrotnym wzroście dochodów z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (o 84 %). Jednocześnie udział dochodów własnych w budżecie gminy zmalał z 29 % do 27 %, a udział w dochodach gminy podatków stanowiących dochody budżetu państwa utrzymywał się na porównywalnym poziomie (od 6 do 8 %). Udział subwencji w budżecie ulegał wahaniom w badanym okresie (od 51% w 2001 roku do 58 % w 2003 roku i powrocie do poziomu 51%) przy wzroście ich

wartości w stosunku do 2001 o 50 %. Jednocześnie wzrostowi udziału dotacji (z 16 % do 21 %) towarzyszył dwukrotny wzrost ich wartości. Dochody gminy ogółem na jednego mieszkańca wzrosły w badanym okresie o 40%, natomiast dochody własne gminy – o 32 %.

Wydatki w odniesieniu do 2001 roku wzrosły o 39 %, przy czym najwydatniej wzrosła wartość dotacji - ponad 32- krotnie przy ich udziale w wydatkach sięgającym ponad 2 %. Wartość wydatków bieżących wzrosła o 29 % (przy wahaniach ich udziału od 52 % do 73 %). Wahaniom podlegał także udział wydatków majątkowych – z 8 % do 34 % (wartość ich zmalała o 24 %). Zdecydowanie zmalały natomiast wydatki majątkowe (z 24 % do 9 %).

Tabela 5.2. Budżety Gminy Sztutowo w latach 2004-2007

	Lata			
	2004	2005	2006	2007
Dochody	6.732.533	7.420.163	9.074.615	11.842.386
Wydatki	6.284.117	7.141.305,	9.164.531	8.787.988
Nadwyżka/ deficyt	448.416	278.858	-89916	3.054.398

5.2. Wydatki na ochronę środowiska w latach 2004-2007

5.2.1. Wydatki na ochronę środowiska z budżetu gminy

Poniżej przedstawiono dziedziny ochrony środowiska, na które w ramach wydatków z budżetu gminy przeznaczono środki w latach 2004- 2007 oraz planuje się wydatkować pieniądze z budżetu w 2008 roku wraz z udziałem środków na daną dziedzinę.

Tabela 5.3. Struktura wydatków na ochronę środowiska z budżetu Gminy Sztutowo w latach 2004- 2007

Przeznaczenie środków	Lata			
	2004	2005	2006	2007
łącznie gospodarka wodno- ściekowa	233 079	9.464,00	361 978	114.623,00
gospodarka odpadami	99.780,00	101.845,00	134.272,00	220.564,55
inne	2.585,00	3.217,00	2.882,00	4.244,17

Jak wynika z analizy danych zamieszczonych w tabeli, w wydatkach na ochronę środowiska z budżetu Gminy Sztutowo zdecydowanie dominowało przeznaczenie środków na gospodarkę ściekową (od 76 % do 89 % w latach 2004- 2007). Widać też wyraźnie następstwo inwestowania: w pierwszym etapie w wodociągi, za którym postępuje rozbudowa sieci kanalizacyjnej.

5.2.2. Wydatki na ochronę środowiska z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Uzupełnienie wydatków na ochronę środowiska bezpośrednio z budżetu gminy stanowią rozchody Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Tabela 5.4. Struktura Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gminie Sztutowo w latach 2004- 2008

	Lata			
	2004	2005	2006	2007
Przychody	3 534	2 279	2 411	741
Saldo roku poprzedniego	30 210	25 167	22 172	23 165
Rozchody	8 577	5 274	1418	6 833
Saldo roku bieżącego	25 167	22 172	23 165	16 830

5.3. Źródła zewnętrznych środków – możliwości uzyskania dofinansowania

Na realizację przyjętych celów w gospodarce odpadami można skorzystać ze wsparcia zewnętrznego. Poniżej przedstawiono możliwości uzyskania dofinansowania.

5.3.1. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007- 2013

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007- 2013 został przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego 2 października 2007 roku. Dokument zatwierdzony został decyzją KE z 4 września 2007 r.

Jako cel strategiczny Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007- 2013 wskazano *„Poprawę konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych”*.

Cel strategiczny programu podzielono na 4 cele szczegółowe:

1. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz wzrost kompetencji mieszkańców,
2. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi,
3. Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej,
4. Przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

Działania z zakresu ochrony środowiska prowadzone będą przede wszystkim w ramach obszaru tematycznego *Poprawa jakości środowiska, stanowiącego część celu 3*. O dofinansowanie ubiegać będą mogły się przedsięwzięcia, których realizacja przyczyni się do wypełnienia postanowień Traktatu Akcesyjnego Polski do Unii Europejskiej m. in. w zakresie gospodarki odpadami (w szczególności poprzez tworzenie kompleksowych systemów odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych), gospodarki wodnej (w tym ochrony przeciwpowodziowej), a także przyczyniające się większego wykorzystania energii odnawialnej i oszczędniejszego gospodarowania energią. Drugi obszar tematyczny celu 3 - *Wykorzystanie potencjału turystycznego* stanowić może działania wspierające w zakresie edukacji w ochronie środowiska poprzez dywersyfikację oferty turystycznej (zarówno czasowo jak i tematycznie) i promocję obszarów cennych przyrodniczo.

Na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska zamierza się przeznaczyć prawie 62 mln złotych (ok. 7% wartości całego programu operacyjnego) w ramach osi nr 5 *Środowisko i energetyka przyjazna środowisku*, której głównym celem jest „poprawa stanu środowiska naturalnego i ograniczenie zagrożeń ekologicznych”.

Cele szczegółowe Osi Priorytetowej nr 5 to:

- poprawa funkcjonowania regionalnego systemu gospodarki odpadami;
- poprawa jakości infrastruktury gospodarki wodnej;
- usprawnienie systemu informacji o środowisku i zagrożeniach ekologicznych;
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- poprawa efektywności systemów wytwarzania i przesyłu energii.

Poniżej przedstawiono możliwości uzyskania dofinansowanie na inwestycje służące poprawie jakości środowiska naturalnego.

Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i zwiększenie wykorzystania odnawialnych zasobów energii

W zakresie rozwoju energetyki opartej na źródłach odnawialnych pomoc udzielana będzie projektom przyczyniającym się do wzrostu dywersyfikacji źródeł energii elektrycznej/ciepłej, w tym wzrostu udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych (wiatr, biomasa, energia słoneczna, geotermalna, energia wody płynącej), poprzez budowę, rozbudowę lub przebudowę infrastruktury oraz zakupie urządzeń oraz infrastruktury przyłączeniowej niezbędnej do odbioru i przesyłu energii. Minimalna wartość projektu powinna wynieść 250 tys. euro.

W zakresie infrastruktury energetycznej i poszanowania energii projekty służyć będą zwiększeniu efektywności wytwarzania energii oraz zmniejszeniu strat przy jej dystrybucji oraz ograniczeniu emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych wynikających z produkcji z wytwarzaniem energii cieplnej. Mogą obejmować rozwój i modernizację systemów infrastruktury cieplnej (źródła, węzły i sieci) wraz ze zmianą nośników energii z kopalnych paliw stałych na paliwa przyjazne środowisku, budowę źródeł wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z energią cieplną, kompleksową termomodernizację budynków użyteczności publicznej, wymiana, rozbudowa i budowa nowych sieci elektroenergetycznych niskiego

i średniego napięcia (wyłącznie na obszarach słabych strukturalnie) oraz z zastrzeżeniem finansowego udziału środków właściwego samorządu gminnego.

Wsparcie projektów z zakresu sieci elektroenergetycznych i niezawodności dostaw prądu może zostać udzielone jedynie w sytuacji, gdy niemożliwe jest efektywne wykorzystanie mechanizmów rynkowych, oraz z zastrzeżeniem nienaruszalności zasad liberalizacji rynku. Minimalna wartość powinna wynieść 250 tys. euro.

Gospodarka wodno – ściekowa

Wsparcie w zakresie gospodarki wodnej dotyczyć będzie głównie przedsięwzięć przyczyniających się do zwiększenia retencji i minimalizacji skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych, takich jak powódź czy susza oraz projekty polegające na budowie, rozbudowie lub przebudowie systemów odbioru, odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych. Minimalna wartość projektu wynosi 0,5 mln euro. Projekty o wartości poniżej tej kwoty i prowadzone w zakresie gospodarki wodno- ściekowej w aglomeracjach od 2 do 15 tys. RLM) mogą ubiegać się o dofinansowanie z Osi Priorytetowej 8 - *Lokalna infrastruktura podstawowa*.

Zarządzanie informacją o środowisku

W zakresie zarządzania informacją o środowisku o dofinansowanie ubiegać będą się projekty tworzenia, rozbudowy oraz wdrażania spójnych i kompleksowych systemów monitorowania i kontroli stanu środowiska ukierunkowanych, w tym systemy informacji meteorologicznej, systemy pomiaru zanieczyszczeń powietrza w miastach czy systemy monitorowania stanu zagrożenia powodziowego. Wartość projektu powinna mieścić się w przedziale od 100 tys. do 1 mln euro.

Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami dofinansowane będą projekty o zasięgu ponad lokalnym, obejmujące kompleksowe systemy gospodarki odpadami oraz likwidacje zagrożeń wynikających ze składowania odpadów, zgodne z zapisami w Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami. Wspierana będzie budowa i rozbudowa regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych obsługujących do 150 tys. mieszkańców, w tym instalacji do odzysku i recyklingu lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie, tworzenie systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, budowa instalacji do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych, rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów, a także kampanie informacyjne i edukacyjne, wspierające budowane systemy.

Minimalna wartość projektu wynosi 2 mln euro. Projekty o wartości poniżej tej kwoty i o charakterze lokalnym mogą ubiegać się o dofinansowanie z Osi Priorytetowej 8 - *Lokalna infrastruktura podstawowa*.

OŚ PRIORYTETOWA 8 - Lokalna infrastruktura podstawowa

Oś służy zwiększeniu spójności terytorialnej i społecznej województwa pomorskiego m. in. poprzez rozwój i poprawę stanu dróg lokalnych oraz inwestycje w infrastrukturę ochrony środowiska (zwłaszcza w gospodarce wodno-ściekowej oraz odpadami).

Oś Priorytetowa nr 8 realizowana będzie na obszarze gmin wiejskich, wiejsko-miejskich oraz miast liczących do 35 tys. mieszkańców. Przedsięwzięcia realizowane na obszarach wiejskich, powinny wpisywać się w ustalenia wynikające z zapisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Województwa Pomorskiego na lata 2005 – 2013. Minimalna wartość projektów powinna wynosić powyżej 100 tys. euro.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej można uzyskać dofinansowanie na przedsięwzięcia dotyczące budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci kanalizacji zbiorczych oraz oczyszczalni ścieków, pod warunkiem że projekty dotyczyć będą w aglomeracjach od 2 do 15 tys. RLM wskazanych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, a także budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci wodociągowych - wyłącznie wraz z budową, rozbudową lub przebudową sieci kanalizacyjnych obejmujących tych samych odbiorców usług. Wyjątkowo może obejmować to inne sieci urządzeń wodociągowych, jednak tylko w przypadku jednoczesnej poprawy jakości wody u odbiorcy usług i zmniejszenia kosztów eksploatacyjnych systemu wodociągowego. Wykluczone będą projekty dotyczące remontów urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

W zakresie gospodarki odpadami możliwe jest uzyskanie wsparcia na projekty dotyczące m. in. rekultywacji nieczynnych składowisk odpadów (w tym składowisk odpadów niebezpiecznych), likwidacji „dzikich” wysypisk odpadów, budowy i rozbudowy punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, budowy, rozbudowy lub przebudowy kompostowni odpadów oraz likwidacji mogiłników (jako działania o charakterze komplementarnym wobec wsparcia dla projektów o zasięgu ponad lokalnym realizowane na poziomie lokalnym).

Minimalna wartość projektów w zakresie odbioru i oczyszczania ścieków oraz zaopatrzenia w wodę powinna wynosić 500 tys. euro, w zakresie gospodarki odpadami - od 100 tys. do 2 mln euro.

Wsparcie ochrony przyrody

OŚ PRIORYTETOWA 6 Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Głównym celem osi nr 6 jest *„efektywne i zrównoważone wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki”*.

Możliwości dofinansowania działań dotyczących stricte ochrony przyrody związane są z jednym z celów szczegółowych osi, dotyczącego zrównoważonego wykorzystania walorów przyrodniczych regionu w rozwoju turystyki.

Wsparcie uzyskać będzie można na zadanie ukierunkowane na zrównoważone wykorzystanie obszarów cennych przyrodniczo i atrakcyjnych turystycznie (m. in. obszary sieci Natura 2000, parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu), np. kompleksowe projekty z zakresu

ochrony, rewaloryzacji i udostępniania obszarów cennych przyrodniczo, obejmujące także budowę, rozbudowę lub modernizację małej infrastruktury kierunkującej ruch turystyczny (np. ścieżki dydaktyczne, pomosty komunikacyjne, platformy widokowe), a także na zadania prowadzące do przywrócenia zachowania różnorodności biologicznej w zagrożonych i cennych przyrodniczo ekosystemach. Uzupełnienie realizowanych projektów stanowić mogą działania promocyjne i edukacyjne. Minimalna wartość projektu powinna wynosić co najmniej 50 tys. euro.

Gmina Sztutowo uprawniona jest do uzyskania wsparcia w ramach osi nr 8 oraz osi nr 5 z wyjątkiem działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej na cały okres obowiązywania Programu. Gmina nie należy także do obszarów strukturalnie słabych (do końca 2010 roku, kiedy zostanie przeprowadzona aktualizacja). Gmina należy do aglomeracji 2-15 tys. RLM, a więc pomoc na rozbudowę sieci może uzyskać z osi nr 8.

5.3.2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku udziela dofinansowania w formie pożyczek, dotacji oraz dopłat do oprocentowania kredytów bankowych. Priorytetowo przez Fundusz wspierane przedsięwzięcia dofinansowywane ze środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, w tym zadania zgodne z Narodową Strategią Spójności oraz jej dokumentami programowymi.

Wielkość finansowania, udzielonego przez WFOŚiGW w Gdańsku nie może być większa od 80 % kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia poza wyjątkami, dotyczącymi podmiotów sektora finansów publicznych lub na zadania z zakresu edukacji ekologicznej i ochrony przyrody.

Zasady udzielania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku określa uchwała Zarządu Funduszu. Preferencyjne oprocentowanie pożyczek wynosi 0,5 – 1,0 stopy redyskontowej weksli w stosunku rocznym (nie mniej niż 3 % w stosunku rocznym). Karencja w rozpoczęciu spłaty pożyczki może trwać maksymalnie niż 6 miesięcy od daty przekazania zadania do eksploatacji. Okres kredytowania stosowany przy udzielaniu pożyczek wynosi do 6 lat, chyba że kwota pożyczki przekracza 5 mln zł, wówczas decyzją Zarządu Funduszu okres ten może zostać przedłużony, lecz nie więcej niż o 4 lata.

WFOŚiGW w Gdańsku może udzielać pożyczek krótkoterminowych dla beneficjentów środków funduszy Unii Europejskiej realizujących zadania priorytetowe w wysokości do 80 % kosztów kwalifikowanych na okres do dnia otrzymania pomocy finansowej ze środków unijnych lub dla podmiotów będących na etapie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej o środki funduszy Unii Europejskiej – do wysokości 80 % kosztów kwalifikowanych na okres do dnia otrzymania pomocy finansowej ze środków innych niż unijne. Oprocentowanie pożyczki krótkoterminowej wynosi 0,5 – 1,0 stopy redyskontowej weksli w stosunku rocznym (nie mniej niż 4 % w stosunku rocznym). Utrata pomocy finansowej lub opóźnienie w jej otrzymaniu, bez względu na ich przyczyny, nie zwalnia pożyczkobiorcy z terminowego zwrotu pożyczki.

Pożyczka udzielona ze środków WFOŚiGW w Gdańsku może być częściowo umorzona na wniosek pożyczkobiorcy pod warunkiem, że: przedsięwzięcie zostało zrealizowane w terminie, został osiągnięty założony efekt i spłacono odpowiednią część pożyczki. Umorzeniu nie podlegają pożyczki krótkoterminowe oraz kwoty pożyczek, o umorzenie których wnioskodawca wystąpił po ich spłacie. Maksymalna kwota umorzenia może wynieść 15 % udzielonej pożyczki w przypadku gdy pożyczkobiorcą jest przedsiębiorca, za wyjątkiem Lasów Państwowych, dla pozostałych podmiotów – 30 % udzielonej pożyczki.

WFOŚiGW udziela także dotacji na edukację ekologiczną, przedsięwzięcia pilotażowe w ochronie środowiska dotyczące wdrożenia postępu technicznego i nowych technologii, monitoring środowiska, ochronę przyrody i krajobrazu, ochronę lasów, ochronę jezior, ochronę przed powodzią, badania w ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz upowszechnianie ich wyników, systemy kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, a w szczególności na tworzenie baz danych podmiotów korzystających ze środowiska, obowiązanych do ponoszenia opłat, zapobieganie lub likwidację poważnych awarii i ich skutków, profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska oraz inne z zakresu ochrony środowiska, które są realizowane przez podmioty sektora finansów publicznych lub organizacje pożytku publicznego.

Możliwe jest także uzyskanie dopłaty do oprocentowania kredytów i pożyczek preferencyjnych udzielanych przez banki zgodnie z warunkami określonymi w umowach indywidualnych. Wysokość udzielanych dopłat waha się od 0,5 do 0,7 stopy redyskontowej weksli. Dopłata do oprocentowania może być udzielona na zasadach określonych w umowach o wspólnym finansowaniu przedsięwzięć służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, zawartych pomiędzy WFOŚiGW w Gdańsku z bankami lub innymi organizacjami finansowymi.

Działania w zakresie edukacji ekologicznej o charakterze wieloletnim, które są zgodne z założeniami Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej, Narodowego Planu Edukacji Ekologicznej oraz Programem Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego, mogą uzyskać dofinansowanie; zadania z zakresu edukacji ekologicznej o okresie realizacji do 12 miesięcy wyłaniane są na drodze konkursu.

WFOŚiGW udziela także stypendiów dla osób studiujących na kierunkach związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną w ramach Programu Stypendialnego oraz dotacji w ramach Funduszu Praktycznej Edukacji Ekologicznej Absolwentów.

Przy ocenie i wyborze wniosków o udzielenie pomocy finansowej ze środków WFOŚiGW w Gdańsku stosowane będą następujące kryteria:

- zgodności z Polityką Ekologiczną Państwa i Województwa,
- efektywności ekologicznej,
- oceny ekonomicznej,
- uwarunkowań technicznych i jakościowych,
- spełniania przez wnioskodawcę wymogów formalnych.

Priorytetowo wsparcie udzielane będzie projektom realizowanym z udziałem środków UE.

W wyniku współpracy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

w Gdańsku z Bankiem Ochrony Środowiska S.A. Uruchomione zostały trzy linie kredytowe, w ramach których osoby fizyczne, w tym prowadzące działalność gospodarczą, oraz spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe mogą ubiegać się o kredyt preferencyjny na realizację następujących przedsięwzięć:

- linia LK 1 - budowa i modernizacja małych i przydomowych oczyszczalni ścieków o przepustowości do 50 m³/d i systemów odprowadzających ścieki,
- linia LK 2 - modernizacja systemów grzewczych o mocy do 50 kW, instalowanie w nowo budowanych obiektach odnawialnych źródeł energii w postaci pomp ciepłych i kolektorów słonecznych o mocy do 30 kW,
- linia LK 3 - usuwanie i unieszkodliwianie azbestu oraz wyrobów azbestowych.

5.3.3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 2013 jest dokumentem strategicznym, określającym działania podlegające dofinansowaniu ze środków Unii Europejskiej – konkretnie z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich - oraz z budżetu Polski, a przeznaczonych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w latach stanowiących ramy czasowe programu. Działania te skupione są w czterech osiach priorytetowych.

W ramach osi 3 - Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej w ramach działania 321 *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* możliwe jest pozyskanie dofinansowania projektów m. in. z zakresu ochrony środowiska, a w szczególności:

- gospodarki wodno- ściekowej: zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej,
- tworzenia systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych;
- wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy.

Celem działania jest zwiększenie wyposażenia terenów wiejskich w niezbędną infrastrukturę techniczną. Beneficjentami dofinansowania mogą zostać gminy lub ich jednostki organizacyjne, zarządzające daną gałęzią, objętą pomocą.

Dofinansowanie można uzyskać pod warunkiem, że projekt realizowany będzie w miejscowości należącej do gminy wiejskiej lub gminy miejsko- wiejskiej (z wyjątkiem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub gminy miejskiej (z wyjątkiem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców) i spełniać będzie wszelkie wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa.

Pomoc może osiągnąć wartość 75% kosztów kwalifikowalnych inwestycji, przy czym pomoc w jednej gminie nie może przekroczyć w okresie realizacji Programu:

- 4 000 000 zł (1 024 642,7 euro) - na projekty w zakresie gospodarki wodno- ściekowej;
- 200 000 zł (51 232,1 euro) – na projekty w zakresie tworzenia systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych;
- 3 000 000 zł (768 482,0 euro) - na projekty w zakresie wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych.

Pozostałe środki, stanowiące uzupełnienie wartości 25% kosztów kwalifikowalnych projektu powinno pochodzić ze środków własnych.

W ramach osi 2 *Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich* PROW (działania 221, 223) możliwe jest uzyskanie dofinansowania na zalesianie gruntów o niskich klasach bonitacyjnych użytkowanych do niedawna bądź jeszcze obecnie jako grunty rolne (grunty użytkowane jako grunty orne oraz sady, położone poza granicami obszarów Natura 2000) - *Schemat I* - lub zalesianie gruntów innych niż rolne (np. opuszczonych gruntów rolniczych lub innych gruntów odłogowanych, dla których zalesienie stanowi racjonalny sposób zagospodarowania m. in. poprzez ochronę przed erozją) – *Schemat II*.

Celem działania jest powiększenie obszarów leśnych poprzez zalesianie, utrzymanie i wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych oraz zwiększenie udziału lasów w globalnym bilansie węgla oraz ograniczeniu zmian klimatu.

Wsparcie będzie miało postać:

- wsparcia na zalesienie - na pokrycie kosztów założenia uprawy zgodnie z zasadami obowiązującymi w krajowych przepisach o lasach (tzw. Zasady Hodowli Lasu) oraz ogrodzenie uprawy w celu ochrony przed zwierzętami;
- premii pielęgnacyjną za utrzymanie nowej uprawy leśnej oraz za ochronę indywidualną sadzonek drzew przed zwierzętami;
- premii zalesieniowej - ekwiwalentu za wyłączenie gruntu z upraw rolnych.

5.3.4. Szwajcarsko - Polski Program Współpracy

20 grudnia 2007 r. podpisano umowę dotyczącą wdrażania Szwajcarsko- Polskiego Programu Współpracy. Program umożliwia udzielenie bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Szwajcarię 10 krajom członkowskim Unii Europejskiej, w tym Polsce, które wstąpiły do UE w dniu 1 maja 2004 r. Pomoc wyniesie ogółem ponad 1 mld franków szwajcarskich, z czego prawie połowa ma trafić do Polski. Celem programu jest zmniejszenie różnic społeczno- gospodarczych istniejących pomiędzy Polską, a wyżej rozwiniętymi państwami UE, oraz zniwelowanie różnic na terytorium Polski pomiędzy ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym.

Pomoc będzie można uzyskać poprzez 5-letni okres zaciągania zobowiązań i 10-letni okres wydatkowania (okres ten rozpoczął się w dniu przyznania pomocy finansowej Polsce przez Parlament Szwajcarski tj. 14 czerwca 2007 r.). Uruchomienie Programu jest planowane na koniec II kwartału 2008 r. Pomoc finansowa do sfinansowania projektów i może mieć postać:

- wsparcia finansowego (*financial assistance*), w tym dofinansowania, linii kredytowych, gwarancji, poręczeń, udziału w kapitale akcyjnym i zadłużeniu (*equity and debt participation*), pożyczek oraz pomocy technicznej,
- grantów blokowych,
- funduszu na przygotowanie projektów,

- funduszu pomocy technicznej,
- stypendiów.

Maksymalne dofinansowanie wyniesie:

- do 60 proc. całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu/programu;
- do 85 proc. całkowitych kosztów kwalifikowalnych - w przypadku projektów/programów otrzymujących dodatkowe środki finansowe z budżetu jednostek administracji publicznej szczebla centralnego, regionalnego lub lokalnego,
- do 100 proc. - projekty dotyczące budowy zdolności instytucjonalnych oraz pomocy technicznej, projekty realizowane przez organizacje pozarządowe oraz wsparcie finansowe, z którego korzysta sektor prywatny (linie kredytowe, gwarancje, poręczenia, udział w kapitale akcyjnym i zadłużeniu).

Beneficjentami Programu mogą być zarówno instytucje sektora publicznego, podmioty reprezentujące sektor prywatny, jak i organizacje pozarządowe. Wsparcie dla instytucji sektora publicznego będzie dotyczyć m. in. środowiska i infrastruktury tj. odbudowy, przebudowy i rozbudowy infrastruktury środowiskowej oraz poprawy stanu środowiska (m. in. zarządzanie odpadami stałymi, systemy energii odnawialnej, poprawa wydajności energetycznej), bioróżnorodności i ochrony ekosystemów oraz wsparcia transgranicznych inicjatyw środowiskowych.

W ramach obszaru środowiska i infrastruktury wyznaczono następujące cele:

- Cel 1 - poprawa usług z zakresu infrastruktury miejskiej w celu podniesienia standardu życia i promowania rozwoju gospodarczego.

Rodzaje kwalifikowalnych projektów: projekty o minimalnej wartości 15 milionów franków szwajcarskich każdy, dotyczące zarządzania odpadami stałymi: zbiórka, segregacja oraz oczyszczanie odpadów oraz odpadów niebezpiecznych, w tym odpadów szpitalnych

- Cel 2 - zwiększenie efektywności energetycznej i redukcja emisji, w szczególności gazów cieplarnianych i niebezpiecznych substancji.

Rodzaje kwalifikowalnych projektów: projekty o minimalnej wartości 10 milionów franków szwajcarskich każdy, dotyczące: wprowadzania systemów energii odnawialnej (np. słonecznej, wietrznej, niewielkich systemów energii wodnej, geotermicznej, na biomasę itp.); poprawy efektywności energetycznej: np. zmniejszenie strat w zużyciu energii; zmniejszenia emisji pochodzących z elektrowni ciepłej oraz regionalnych systemów grzewczych.

W obszarze bioróżnorodności i ochrony ekosystemów oraz wsparcia transgranicznych inicjatyw środowiskowych celem jest ochrona natury i funkcjonowania ekosystemów w sposób zrównoważony na obszarach koncentracji geograficznej. Dofinansowane będą projekty zakładające:

- rozwój oraz wdrażanie zintegrowanych koncepcji zarządzania zasobami naturalnymi, w tym ochronę środowiska, gospodarcze oraz społeczne jego użytkowanie;
- promowanie eko- turystyki, w tym infrastruktury rekreacyjnej oraz informacyjnej;
- podnoszenie świadomości i wiedzy nt. wymogów w zakresie ochrony środowiska;
- wzmacnianie zdolności w zaangażowanych instytucjach;

- Konwencja Karpacka: system współpracy i wdrażanie.

VI. SYSTEM MONITORINGU I OCENY REALIZACJI CELÓW OKREŚLONYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Zgodnie z zapisami ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* po upływie dwóch lat od przyjęcia programu ochrony środowiska organ wykonawczy gminy powinien sporządzić raport z realizacji programu ochrony środowiska, obejmujący okres dwóch lat kalendarzowych, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego okres sprawozdawczy. Raport jest dokumentem, pozwalającym ocenić stopień realizacji założeń programu na terenie gminy po połowie okresu jego obowiązywania. Jednym z narzędzi, służących do oceny, są wskaźniki, na podstawie wartości których ocenić można z jednej strony stan środowiska przyrodniczego, z drugiej – postęp działań mających na celu poprawę jego jakości. W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki, umożliwiające prowadzenie monitoringu realizacji Programu na terenie Gminy Sztutowo.

Tabela 6.1. Wskaźniki realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo

Nazwa wskaźnika	Przyjęta jednostka
WODA	
liczba przyłączy wodociągowych	szt.
przyrost liczby przyłączy wodociągowych	szt./rok
udział mieszkańców korzystających z wodociągu	%
przyrost liczby mieszkańców korzystających z wodociągu	M/rok
liczba kilometrów sieci wodociągowej w gminie	km
przyrost liczby kilometrów sieci wodociągowej w gminie	km/rok
wydajność ujęć wody	m ³ /d
produkcja wody	m ³ /rok
zużycie wody na mieszkańca w danym roku	m ³ /M/r
udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości wód powierzchniowych na terenie gminy	%
udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości wód podziemnych na terenie gminy	%
wielkość poboru z ujęć na terenie gminy	m ³ /rok
liczba kilometrów melioracji podstawowych na terenie gminy	km
liczba kilometrów melioracji szczegółowych na terenie gminy	km
wielkość powierzchni zmeliorowanej na terenie gminy	km ²
udział powierzchni zmeliorowanej na terenie gminy	%
ŚCIEKI	
ilość ścieków oczyszczonych w oczyszczalniach na terenie gminy	m ³ /rok
liczba zbiorników bezodpływowych	szt.
liczba oczyszczalni przydomowych	szt.
liczba przyłączy kanalizacyjnych sanitarnych	szt.
przyrost liczby przyłączy kanalizacyjnych sanitarnych	szt./rok

liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej	M
przyrost liczby mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej	M/rok
liczba kilometrów kanalizacji deszczowej	km
przyrost liczby kilometrów kanalizacji deszczowej	km/rok
POWIERZCHNIA ZIEMI	
wielkość powierzchni zdegradowanej	km ²
wielkość powierzchni poddanej rekultywacji	km ²
udział gleb w gminie o odczynie obojętnym i zasadowym	%
udział gleb w gminie wymagających wapnowania	%
udział gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych	%
PRZYRODA	
udział powierzchni gminy objętych ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody	%
udział powierzchni gminy objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000	%
udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni gminy	%
POWIETRZE	
liczba podmiotów posiadających decyzje odnośnie wprowadzania pyłów/gazów do powietrza	Jedn.
natężenie ruchu pojazdów na terenie gminy	Szt./r
wielkość energii ze źródeł alternatywnych na terenie gminy	kW
moc kotłowni, w których wymieniono źródło zasilania	kW
wydatki na termomodernizację w danym roku	zł/rok
PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	
liczba obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne na terenie gminy	szt.
POWAŻNE AWARIE	
liczba wydanych pozwoleń zintegrowanych wydanych dla podmiotów funkcjonujących na terenie gminy	szt.
liczba podmiotów zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku	jedn.
liczba podmiotów zaliczanych do zakładów o dużym ryzyku	jedn.
liczba awarii na terenie gminy	szt.
liczba podmiotów działających w oparciu o wdrożony system zarządzania środowiskowego	jedn.
liczba podmiotów działających w oparciu o wdrożony system EMAS	jedn.

Zgodnie z PGO dla województwa pomorskiego

VII. WNIOSKI Z PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PROGRAMU NA ŚRODOWISKO NATURALNE

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Sztutowo” jest dokumentem strategicznym, określającym zasady postępowania oraz działania dla Gminy Sztutowo w zakresie ochrony środowiska. Wskutek realizacji wyznaczonych zadań osiągnięte zostaną cele, powodujące minimalizację negatywnych wpływów zarówno na poszczególne komponenty jak i środowisko jako całość, gwarantujące zatem poprawę jakości stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, a co za tym idzie – warunków życia oraz zdrowia jej mieszkańców. Działania edukacyjne i promocyjne prowadzić będą do utrwalania się wśród mieszkańców właściwych z punktu widzenia ochrony środowiska zachowań.

VIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Obowiązek sporządzania programów ochrony środowiska na poziomie gminnym wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity z 2008 r. Dz. U. Nr 25, poz.150 ze zm.). Program podlega aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata. *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Sztutowo* została sporządzona w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań niezbędnych do realizacji z zakresu ochrony środowiska.

W aktualizacji dokonano oceny stanu i jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy Sztutowo, a w szczególności: wód podziemnych i powierzchniowych, gleby, powietrza atmosferycznego, komponentów przyrodniczych. Wskazano także główne źródła oddziaływania oraz zasoby infrastrukturalne, sprzyjające zachowaniu dobrej jakości środowiska.

W aktualizacji Programu wyznaczono również cele w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Sztutowo na lata 2004- 2011 z perspektywą na lata 2012 -2016 oraz zaproponowano działania, mające pozwolić na ich osiągnięcie. Wskazano także - w celu uzupełnienia środków własnych gminy - możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych. Wyznaczono wskaźniki, służące badaniu postępu realizacji założeń Programu. Dokonano także oceny wpływu aktualizacji Programu na środowisko naturalne.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY:

1. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo na lata 2004-2011.
2. Sprawozdanie z dnia 5 lipca 2007 z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo za okres 2004 – 2006.
3. STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO GMINY SZTUTOWO 2002 – 2015 Raport.
4. UCHWAŁA NR XIII/109/08 RADY GMINY SZTUTOWO z dnia 28 marca 2008 w sprawie uchwalenia „Gminnego programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sztutowo”.
5. UCHWAŁA NR XIII/ 111/08 RADY GMINY SZTUTOWO z dnia 28 marca 2008 w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sztutowo.
6. Zarządzenie Wójta Gminy Sztutowo Nr 33/2006 z 1 września 2006 w sprawie wymagań, jakie powinni spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.
7. Rada Gminy Sztutowo uchwałą Nr IV/20/07 z 20 lutego 2007 w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.
8. UCHWAŁA NR XIII/ 113/08 RADY GMINY SZTUTOWO z dnia 28 marca 2008 w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Sztutowo na lata 2008-2014.
9. *Wieloletni Program Inwestycyjny na lata 2008-2011* (uchwała Rady Gminy Sztutowo Nr XIV/125/08 z dnia 24 kwietnia 2008).
10. Regulamin odprowadzania ścieków Zakładu Komunalnego Związku Komunalnego „Mierzeja” w Stegnie.
11. Projekt *Polityka ekologiczna państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014*.
12. „Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 – 2014” wraz z „Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2010”, Gdańsk, 2007.
13. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2004 – 2011.
14. Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, 2008.
15. Publikacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku.
16. STAN SANITARNY WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO – Raport 2007. Wojewódzka Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Gdańsku.
17. Ocena zasobności i odczynu gleb Gminy Sztutowo w składniki mineralne, Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza w Gdańsku, 2008.
18. Centralna Baza Danych Geologicznych, Państwowy Instytut Geologiczny.
19. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.

20. „Program dla Żuław 2007 – 2013”, 2005.
21. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2008 r. Dz. U. Nr 25, poz.150 ze zm.)
22. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. Nr 58, poz. 535 ze zm.).
23. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie oceny poziomów substancji w powietrzu(Dz. U. Nr 87, poz. 798 ze zm.).
24. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055 ze zm.).
25. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 ze zm.).
26. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. Nr 283, poz. 2841 ze zm.).
27. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 października 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. Nr 199, poz. 1468 ze zm.).
28. www.sjp.pl- Słownik Języka Polskiego.

Poza wymienionymi źródłami w opracowaniu wykorzystano informacje pozyskane drogą ankietyzacji z Urzędu Gminy Sztutowo oraz innych podmiotów, których działalność związana jest z ochroną środowiska na terenie Gminy Sztutowo.